

Parkanon ja Kihniön

Kotiseutulehti

Joulu 2020

Parkanon ja Kihniön

Kotiseutulehti

Joulu 2020 • Numero 49

Julkaisija: Parkano-Seura ry
ja Kihniö-Seura ry

Painos 800 kpl

Taitto: Niina Kivioja/Ylä-Satakunta
Paino: Grano Oy, Tampere

Lehtitoimikunta:
Maarit Lehto
Leena Marjolahti
Sirpa Liukonen
Sirpa Korttesluoma
Leena Pihlajamaa

Piirroksat: Niina Kivioja (ellei toisin
mainita)

Kannen kuva: Edvin (Eeti) Ahola
(s. 1890) ja Tyyne Matilda Ahola
(s. 1890). Kuva Parkano-Seuran
arkistosta.

Sisältö

Parkano-Seuran tervehdys	3
Parkanon kaupungin tervehdys	4
Kihniön kunnan tervehdys	5
Parkanon seurakunnan tervehdys	6
Kihniön vapaaseurakunnan tervehdys	7
Muistoja lapsuuteni 50-luvun joulusta	8
Vihkiryijy	9
Jokikylän arkea ja juhlaa	10
Joulu Halmevaarassa	13
Parkanon kivisillat	14
Muistoja eduskuntatyöstä	18
Osattoman joulu	21
Otteita äitini päiväkirjasta	22
Kihniön yhtenäiskoulun seitsemäsluokkalaisten kokoamia ajatuksia korona-ajasta	23
Metsurin elämäntarina Kihniöstä	24
Hätävaran joulut	26
Lapsuuteni jouluaatto	28
Joulu-korona	29
Suomen marsalkan kuolemasta tulee tammikuussa 70 vuotta	30
Joulupukilla murheita	32
Kihniö-Seuran vanha joulukortti	33
Niemisen perhe tuli Jääskestä evakkona Parkanoon	34
Joulusiivo	36
Kuusijuhlissa koulukavereille kortteja	38
Kokeiluja joulupöytään	40
Laurikaisen muistomerkki kunnostettiin	42
Osallistu kotiseutulehden ideointiin	43

Parkano-Seuran tervehdys

Perjantai 13.3.2020

Koronaepidemia tuli lähelle Parkano-Seuraa tuona perjantaina, kun oli suunniteltu pidettäväksi valokuvaesitys kirjastossa ja siitä eteenpäin kolmena peräkkäisenä perjantaina.

Tarkoitus oli esittää Parkano Oy:n/Rauma-Repola Parkanon konepajan historiaa valokuvien. Seuralla on näitä valokuvia yli kaksi tuhatta kappaletta ja vielä on katsomatta yli tuhat kappaletta.

Jo torstaina 12.3. kirjasto suljettiin koronan takia, ja siten myös valokuvaesitykset siirrettiin tulevaisuuteen. Toivottavasti näytökset toteutuvat lähitulevaisuudessa.

Koronapandemia on vaikuttanut koko maailman toimintaan, eikä loppua ole näkyvissä. Pieni, silmin näkämätön, virus on saanut kaikki ihmiset pelkäämään tulevaa. Ihmiset karttavat suuria ihmisjoukkoja ja noudattavat turvaetäisyyttä. Kädet desinfioidaan joka käänteessä, suojamaskeja myös käytetään yleisesti. Kättelykin on jäänyt pois.

Matkustelu ulkomaille on vähentynyt voimakkaasti. Monet yritykset, ravintolat, matkatoimistot ja yleensä palveluyritykset ovat tosi ahtaalla.

Työpaikoilla on siirretty mahdollisuuksien mukaan etätöihin. Kouluissa suosittiin etäopetusta ja koronan taas lisääntyessä mennään ehkä uudestaan rajoituksiin. Pieni koronavirus määrää paljon ihmisten käyttäytymistä.

Pandemia aiheuttaa nyt ja lähitulevaisuudessa isoja ongelmia yrityksille ja niiden työntekijöille lomautuksien ja irtisanomisien muodossa. Taloudelliset ongelmat aiheuttavat myös henkisiä ongelmia perheissä, joita pandemia koskee. Myös iäkkäämmät ihmiset ovat henkisesti hyvin rasittuneita tästä jatkuvasta viruksen varomisesta. Ihmiskontaktit ovat käyneet vähäisiksi. Yleinen alakuloisuus on lisääntynyt kaikissa ihmisissä.

Kaiken tämän erilaisuuden keskellä olisi hyvä myös löytää hyviä puolia. Totuushan on se, että aina voisivat asiat olla huonomminkin. Voiko tällainen yhteinen murhe lähentää ihmisiä toisiinsa? Itsekkyys jää vähemmälle ja otetaan lähimmäinen huomioon

arkipäivän toiminnassa, eikä vain juhlapuheissa ja mitä pitäisi tehdä. Aika usein teot kuitenkin jäävät ajatustasolle. Vaikka nyt ei voi olla kovin henkilökohtaisessa kontaktissa, puhelinyhteydet kuitenkin toimivat. On hyvä kysellä iäkkäämmiltä ja miksei myös nuoremmilta läheisiltä kuulumisia ja tarvitsevatko nämä apua. Ihmisten yksinäisyys on vakava paikka tämän pandemian keskellä.

Lapsiperheissä yhdessäolon lisääntyminen voi lähentää perheen keskinäistä yhteenkuuluvaisuutta. Ehkä ylemmääräiset harrastukset lapsilla ja vanhemmilla eivät aiheuta niin paljon ristiriitaa kiireen muodossa.

Tällainen yhteinen hätä lähentää ihmisiä toisiinsa, koska tältä virukselta ei kukaan ole suojassa. Voimme vain suojautua kaikin keinoin, joita viranomaiset suosittelevat.

Jos maailma ei palaakaan entiseen normaaliin, ihmisen on aikojen saatossa oppinut muuntautumaan vallitseviin olosuhteisiin.

Toivoa ei saa menettää missään vaiheessa, vaikka tiedotusvälineet ilmoittavat joka päivä uusista tartunnoista ja tilanne on joka puolella maailmaa huolestuttava. Utisista saa sen käsityksen, ettei mitään hyvää enää ole. Nyt kaivataan hyviä uutisia, koska sellaisiakin varmasti on.

Tämä koronapandemia hellittää varmasti jossakin vaiheessa. Siksi meidän on hyvä pitää yllä toivoa paremmasta ja tukea toinen toistamme, sillä me olemme kaikki "samassa veneessä".

Kari Tapion esittämässä laulussa Myrskyn jälkeen on sanat "Myrskyn jälkeen on poutasää". Jossakin vaiheessa tämä on totta.

Yhdessä myrskyn keskellä.

Siunattua Joulua 2020 ja toivorikasta vuotta 2021 teille kaikille.

Kauko Karhuluoma
Parkano-Seura ry
puheenjohtaja

Parkanon kaupungin tervehdys

Joulu tulee jokaiselle lapselle ja aikuiselle

Kukaan meistä ei olisi osannut ennustaa viime jouluna, millaisessa tilanteessa vietämme joulua vuonna 2020. Keväällä Suomeenkin levinnyt maailmanlaajuinen koronapandemia jatkuu, ja tätä kirjottaessani koko muu Eurooppa hehkuu kartalla huolestuttavan tummanpunaisena. Päivittäin saamme lukea lehdistä tai kuulla uutisista monien maiden uusista tiukemmista koronamääräyksistä.

Jouluna monilla on tapana kokoontua viettämään monen sukupolven joulua lapsuudenkotiin omien vanhempien ja isovanhempien kanssa. Samalla käydään läpi vuoden tapahtumia ja vaihdetaan kuulumisia. Jouluna on aikaa myös rentoutua ja hiljentyä

tunnelmoimaan, kun siihen ajoittuu muutama ylimääräinen vapaapäivä arjen rutiineista.

Tänä vuonna suuria kokoontumisia suositellaan vältettäväksi. Joulua voidaan viettää yhdessä niiden läheisten kanssa, joiden kanssa ollaan muutenkin tekemisissä. Jokainen meistä toki saa siitä itse päättää, mutta ei liene viisasta koota sukulaisia tai ystäviä eri puolilta Suomea yhteen. Uskon ja luotan siihen, että ensi jouluna vietämme joulua taas lähempänä normaalia tilannetta, kun vielä hetki jaksetaan ponnistella.

Jouluna yhteyttä voi pitää muutenkin kuin vieraillemalla fyysisesti. Hyvän joulun toivotukseen voi keksiä uusia mitä erilaisimpia tapoja, puhelinsoitto, videopuhelut tai videoyhteydet. Yhteisen jouluaterian voi nauttia videon avulla. Tunnelmaa ja tuoksua ei pysty välittämään, mutta toisaalta kuva saattaa kertoa enemmän kuin tuhat sanaa.

Joulu tulee jokaiselle, lapselle ja aikuiselle tänäkin vuonna. Tämä joulu jää varmasti meidän jokaisen mieleen toisenlaisena, erilaisena, mutta kuitenkin jouluna. On meistä itsestämme kiinni, että saamme tulevasta joulusta turvallisen, mutta mieleenpainuvan ja muistorikkaan.

Parkanon kaupungin puolesta toivotan kaikille lukijoille oikein hyvää ja rauhallista joulua ja terveempää vuotta 2021!

*Kuusen tuoksu täyttää,
tuvan hiljaisen.
Joulun aikaa rauhaisaa,
istun, aattelen.
Hiljaa kynttilä lepattaa,
katson, kuuntelen.*

Taina Niiranen
Terveys- ja hyvinvointijohtaja
Parkanon kaupunki

Kihniön kunnan tervehdys

Kihniön kunnanvaltuusto kokoontui ensimmäisen kerran 26. maaliskuuta vuonna 1920. Valtuuston kokous pidettiin Juho Rintamäen talossa. Ensimmäiseksi valtuuston puheenjohtajaksi valittiin J.V Teikari. Kokouksessa päätettiin muun muassa vuokralautakunnan jäsenistä, vaivashoitohallituksen jäsenistä ja jaosta omiin piireihin sekä Parkanon ja Kihniön kuntain kokouksen osanottajista.

Juhlavuonna 2020 juhla-valtuusto jouduttiin perumaan pian kutsujen lähettämisen jälkeen, kun koronapandemia saavutti myös Suomen. Kihniön kunta on juhlinut 100-vuotisjuhliaan tänä vuonna poikkeuksellisissa olosuhteissa. Kihniö 100v-juhlatoimikunta suunnitteli juhluvuodelle lähes 30 erilaista tapahtumaa yhteistyössä eri yhteisöjen ja toimijoiden kanssa. Loppuviimein tapahtumia tulee toteutumaan 9. Juhlavuoden avaus Kihniön kirkossa 1.1.2020 keräsi toistasataa osallistujaa. Vuosi päätettiin juhlavasti kauan kaivattujen jouluvalojen sytytykseen perjantaina 27.11.2020.

Alkuvuodesta huono lumi- ja jäättilanne peruutti Käskyvuori-hiihdon, Sulkue-luistelun, talviriehan sekä jääkiekko-ottelun. Maaliskuussa saapui korona ja laitto perumaan kevään ja kesän osalta kaikki tapahtumat. Kurafutis onnistuttiin järjestämään. Kihniö-Parkano-haastepyöräily pyöräiltiin kihniöläisittäin voittoon elokuussa. Syksyllä saatiin nauttia Pyhäniemi-Käskyvuori-kävelyn merkeissä upeasta luonnosta ja mahtavasta ilmasta, valtaosa käveli huikeat 21 kilometriä.

Tieteentekijät saapuivat lokakuussa kirjastoon avaamaan näyttelyn ja etäyhteyksiä käyttämällä tämä tapahtuma saatiin järjestettyä lähes alkupe-
räisen suunnitelman mukaan. Myös Jyrki Anttilan konsertti Art Festivo -tapahtuman yhteydessä saatiin onnistumaan, kun tila vaihdettiin suurempaan ja siten suositusten mukaiseksi. Koop Arposen joulukonsertti myytiin vajaassa kahdessa viikossa loppuun. Tästä voidaan päätellä, että kihniöläiset ovat kaivanneet koronan keskellä kuitenkin sitä jotain, mihin osallistua.

Kihniö pääsi tänä vuonna myös osaksi uutta Geopark-aluetta, kun Lauhanvuori-Hämeen kangas Geopark-status astui voimaan heinäkuun alussa, toisena alueena Suomessa. Kihniön lisäksi Geopark-kuntiin lukeutuvat Kauhajoki, Isojoki, Karijoki, Kankaanpää, Karvia, Honkajoki, Jämijärvi, Siikainen sekä Parkano.

Lauhanvuori-Hämeen kangas UNESCO Global Geoparkin geologinen pääteema kuvaa maiseman kehitystä muinaisesta vuoristosta nykyiseksi suomaaksi. Alueen kansainvälisesti merkittävimpiä eri-

tyispiirteitä ovat Lauhanvuoren ajallisesti pitkä ja monivaiheinen geologinen historia, arvokkaat suokokonaisuudet, Susiluola sekä Suomen hienoimpiin lukeutuvat pulppuavat lähteet. Geopark-status on pienelle kunnalle hieno väylä markkinoida luonnoltaan ainutlaatuisia kuntaa vieläkin paremmin ja näkyvämminkin selkeällä teemalla.

Kihniö sai markkinointiin uuden videon, jota kelpaa näyttää tulevina vuosina messuilla ja tapahtumissa. Videossa korostuu perhekeskeinen näkökulma ja kaunis luonto kaikkine mahdollisuuksineen. Tämä vuonna valmistuu myös Kihniön rakennushistoriainventointi. Sen myötä saamme ainutlaatuisen ja kattavan julkaisun Kihniön rakennusperinteestä, historiasta ja rakennuksista kyläkohtaisesti.

Ihanaa joulunaikaa ja hyvää uutta vuotta toivot-
taen

Elina Korttesmaa
Kihniö 100v -juhlatoimikunnan
puheenjohtaja

Parkanon seurakunnan tervehdys

*Iloitse tytär Siion!
Riemuitse, tytär Jerusalemi!
Katso, kuninkaasi tulee.
Sak.9:9.*

Valeuutiset, vaihtoehtoinen totuus, identiteettivarkaus. Sanoja, joita vain harva tunsi muutamia vuosia sitten. Medialukutaito (sekin aivan uusi käsite: osata suodattaa ja arvioida vastaanotettua informaatiota) muodostuu tärkeäksi kansalaistaidoksi (onko se enää sana?). Mihin enää voi luottaa?

Jeesuksessa maailmaan syntynyt Jumala ei ollut eikä ole valeuutinen. Mutta kätkeyty hänen merkityksensä on. Juutalaiset olivat odottaneet Messiasia kuin nykylapset joulua. Hänestä piti tulla kansan johtaja, joka tekisi lopun roomalaisten miehitysvallasta. Toisin kävi. Kuninkaitten kuningas syntyi eläinten suojaan köyhien vanhempien lapsena. Koko Jeesuksen lyhyt elämä oli kuin kuninkuuden vastakohta. Vain harvat ymmärsivät hänen todellisen merkityksensä.

Ne, jotka tarvitsivat Jeesusta, tunnistivat hänet Jumalaksi. Vanhemmat, joiden lapsi oli sairaana tai kuollut. Syrjittyyn kansaan kuuluva nainen, joka sai Jeesukselta syntinsä anteeksi. Opetuslapsetkin ajoittain. Tavallinen kansa, joka vastaanotti Jeesuksen kuninkaana, vaikka hän ratsasti aasilla. Mitä enemmän Jeesus sai seuraajia, sitä suuremmassa vaarassa hän oli. Rakkaan ystävän Lasarusen herättäminen kuolleista allekirjoitti hänen kuolemantuomionsa. Mitä enemmän Jeesus teki hyvää, sitä enemmän hänen vastustajansa vihasivat häntä.

Kyse on uskosta. Koko kristillinen usko on salaisuus. Jos uskon kohteen voisi selittää järkipäisästi, emme enää uskoisi Jumalaan. Hän heijastaisi vain meidän omia tarpeitamme. Jeesus ei ole vain Jumalan viestinviejä. Hän on Jumala meidän keskellämme, tosi Jumala ja tosi ihminen.

On vain yksi ihmiseksi syntynyt Jumala. Siksi hänen syntymäjuhlaan on

ainutlaatuinen. Joulun ajankohta ja muut muodot on keksitty myöhemmin. Poika, jota jouluna juhlimme, on ainoa Vapahtajamme ja toivomme. Hän ei syntynyt käskijäksi eikä komentajaksi, vaan Vapahtajaksi. Hän vapauttaa meidät armahdettujen syntisten iloon ja autuuteen. Vaikka joudumme elämään syntisinä koko elämämme, kelpaamme silti Jumalalle Jeesuksen tähden.

Ei ihme, että järjen on vaikea ymmärtää tällaista. Ei ihme, että Jeesuksen aikalaiset ja monet sukupolvet kulkivat hänen ohitseen eivätkä tunteneet häntä. Ihme on siinä, että Jeesuksessa Jumala on rinnallamme. Seimeen syntynyt Jumalan Poika lupasi: "Minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti."

Tämä on varmasti totta.

Parkanon seurakunta toivottaa Parkanon ja Kihniön Joulu -lehden lukijoille armorikasta ja iloista joulua ja Jumalan siunausta vuodelle 2021!

Liisa Myyryläinen
kirkkoherra
Parkanon seurakunta

Mitä tästä tulee?

Ensin alkuun pieni muistelo ystävästäni Paavo Riikosesta, joka täällä Kihniöllä joskus 1970-luvulla piti yhdessä Leo Joen kanssa leirejä Vapaakirkon torvisoittokunnalle. Paavo puhalteli aikoinaan ammatikseen pasuunaan armeijan torvisoittokunnassa, josta siirtyi laukkutehtaan edustajaksi.

Kauppamatkoillaan Paavo meni 1970-luvulla erääseen liikkeeseen, jossa kuuli asiakkaiden voittelevan: "mitähän tästä tulee...". Oli tapahtunut joku suuri katastrofi, jota ihmiset päivittelivät. Paavo, temperamenttinen torvensoittaja, kuultuaan ihmisten päivittelyn huusi kovalla äänellä: "Jeesus tästä tulee!"

Siirrymme vuoden 2019 joulun, joka perheessämme oli lastemme syntymän jälkeen erilainen kuin mikään toinen joulun. Me vaimon kanssa vietimme joulun kahdestaan Kihniön mökissämme, tyttäremme perhe Espanjassa, poikamme perheineen Kokkolassa.

Kaikki oli hyvin ja rauhallista. Videopuheluiden kautta osallistuimme toistemme joulun viettoon. Mökkimme ikkunasta näkyi pihalle, jossa jouluvalot ja tulet loivat tunnelmaa.

Lehdissä olleet uutiset Kiinassa ilmenneestä viiruksesta, josta ei vielä tiedetty, tarttuuko se ihmiseen toiseen, eivät hätkähdyttäneet. Kiina on kaukana Kiinassa, me täällä Kihniöllä.

Nyt lähestymme joulua 2020. Kiina ei ole nyt Kiinassa, "vaan myös täällä Suomessa ja Kihniöllä." Olemme siirtyneet uuden normaaliin aikaan. Hallitus Helsingissä tulee tiedotustilaisuuteen ja ihmiset Kihniöllä menevät kauppaan maskit kasvoillaan. Tuhannet lentokoneet ovat pysyneet maassa ja suuret risteilijälaivat satamissa. Jopa suurkaupunkien kadut maailmalla olivat joinakin viikkoina autoista autioina.

Kaiken tämän on aikaansaanut pienen pieni näkymätön ilmassa leijaileva virus. Joulun idyllin yllä lepää nyt huolen häivä. Miten voivat lapsemme ja lastenlapsemme maailmalla? Ei ihme, että tämän joulun edellä, ihmiset kysyvät saman kysymyksen kuin Paavo Riikosen mennessä kauppaan: "Mitä tästä tulee?"

Mieli tekee huutaa koko maailmalle: Jeesus tästä tulee! Jouluna lukiessamme jouluevankeliumia katsoimme taaksepäin yli 2000 vuoden taakse, miten

Vanhan testamentin ennustukset toteutuivat. Mutta meidän tulisi myös katsoa tulevaisuuteen, ennustuksiin, jotka sanovat: Jeesus tulee takaisin!

Suuri kysymys on: oletko valmis? Jeesuksen ensimmäisen tulemisen aikoihin keisari Augustuksen määräys koko maailman verollepanosta sai aikaan liikekannallepanon. Pandemia sitä vastoin on pysäyttänyt koko maailman.

Joku viisas on sanonut, "katastrofit annetaan ihmiskunnalle, että he kääntyisivät Jumalan puoleen". Onko meidän pysäytetty ollaksemme valmiit, kun hän tulee?

Olavi Eskola
Kihniön Vapaaseurakunta

Muistoja lapsuuteni 50-luvun joulusta

Arja Tuunainen (o.s. Ojanen)

Joulu oli yksi vuoden odotetuin juhla. Kesä oli vietetty kavereiden kanssa, leikkien ja syntymäpäiviä viettäen. Sitten, kun taas syksyllä oli koulu aloitettu ja talvi teki tuloaan, niin ensimmäisen lumisateen tultua oli riemu ylimmillään, haettiin kelkat ja sukset. Kaikki talvi-set riemulliset leikit alkoivat...

Koulussa aloitettiin hyvissä ajoissa harjoitella esiintymisiä koulumme kuusijuhlaan. Siitä se joulun odotus alkoi.

Kuusijuhlassa en muista, että pukki olisi käynyt, mutta pienet paketit jokainen lapsi sai. Se tietenkin oli tärkeä hetki, ikään kuin palkinto esiintymisistä. Muistan, että vanhempani olivat aina mukana joulujuhlassa-ni.

Joulupuuro rusinasoppineen oli tarjoiluna lapsille ja vanhemmille kahvit. Juhlan jälkeen alkoi joululoma ja oman joulun odotus.

Sitten sai aloittaa oman lahjatoivomuslistan kirjoittamista. Sen listan pituutta en muista, mutta luultavasti oli pitkäkö. Lista vietiin ikkunalaudalle hyvissä ajoissa ennen joulua, että tontut ehtivät sen hakea. Ei lapsena ollut oikein käsitystä, että ei se pukki voi kaikkea tuoda mitä toivoin. Aika oli köyhää ja rahaa ei ollut paljon. En muista toivoiniko nuken kehtoa ja vaunuja, mutta molemmat kyllä sain. Ne olivat isäni itsensä tekemät ja sukset myös. Äitini teki nuken sinne vaunuihin. Kaupassa oli nuken päitä myytävänä, vartalo piti tehdä itse.

Vielä samaisilla nukenvaunuilla on lapseni ja lapsenlapseni ja lapsenlapsenlapseni leikkinyt. Ne ovat tallessa kaikki ja aika ehjiä vieläkin. Arvostan niitä kovasti. Kaikki tehtiin silloin itse. Tänä päivänä on muovi paljolti korvannut puun. Nykyihmisellä on kiire ja aina vain vähemmän aikaa. Mistähän sitä entisaikaan on kaikkeen löytynyt?

Vielä joulusta ja aatosta, miten jännittävää se oli, kun sitä aattoa odotti, tuntui joskus ikuisuudelta. Äidin kanssa herkkuja leivottiin jo viikkoja aikaisemmin. Minulla kävi aina se sama pukki, joka oli veljeni Aimo, en tietenkään tuntenut häntä. Aina hän vain katosi jonkin pukkia odotellessa. Varmaan meni katselemaan ulos, että näkykö tulevan, uskoin näin. Mutta ei se minua haitannut, otin veljenikin lahjat vastaan pukilta.

Sitten veljeni tuli, kun oli myös käynyt naapurin Sirkalle lahjat jakamassa. Näin oli meille molemmille oiva "valepukki". Sitten yhdessä availimme lahjapaketit, veljeni sai muun muassa puuhevosensa ja minä edellä mainitut.

Makeisia ei juurikaan ollut. Rusinat korvasivat karamellit, ja hyvältä ne maistuivat.

Yhden surullisemman tapahtuman muistan, jossa kuitenkin oli onnellinen loppu. Mummolassa kun asuttiin, oli yksi huone aluksi vain, siihen piti kaikki mahduttaa, myös se joulukuusi, missä oli tavalliset kynttilät. Siihen aikaan ei muita ollut.

Oli juuri ehkä joulupäivä, kun me leikittiin veljeni kanssa liian lähellä kuusta. Kynttilästä tuli leimahti hiuksiini ja veljeni oli neuvokas ja heitti lähellä olevan

maton päälleni ja tuli tukahtui. Ei käynyt pahempaa, vaan peljästys oli kova.

Jouluna ei kyläilty, ei ollut kuin hevonen ajopelinä. Joulukirkkoonkin oli vaikea mennä, kun matkaa oli. Radiosta kuunneltiin joulun ajan hartaudet. Äiti joskus lauleskeli virsikirjasta tai muuten vain hyräili lauluja. Yhdessä syötiin niitä äidin valmistamia jouluruokia. Erityisenä muistan lipeäkalan, jonka valmistukseen meni yli viikko. Sitten siitä hän teki keiton, kun sitä oli liotettu tarpeeksi. Lipeäkala on edelleen herkkuani, vaikka ei enää ihan samaa ole. Muutkin ruuat olivat hyviä, kaikkihan ne valmistettiin kotona. Tapanina käytiin kylissä vasta.

Välillä mentiin ihan jalkaisin Kuivasjärven jäätä äidin kotitaloon Luisenniemielle. Matka ei kovin lyhyt ollut ja evästä piti mukana olla. Illaksi piti taas kotiin kiiruhtaa, kun eläimet navetassa odottivat ruokaa ja lypsäjää. Joululomalla oli monenlaista kivaa tekemistä. Leikimme naapurin Sirkkan kanssa lahjoillamme. Oli kiva nähdä, mitä pukki oli molemmille tuonut. Loma meni nopeasti ja palasimme jälleen kouluun. Opettajana oli Aili Linna, joka taas otti meidät hoiviinsa kevätlukukaudelle. Aika rientää muistoissamme ja uudet joulut odottavat, ehkä vähän erilaisempina kuin nämä ihanat lapsuus-ajan kokemani.

Vihkiryijy

Anneli Humala

Parkanon seurakunnalla on sakastissa vihkiryijy odottamassa morsiusparin vihkimistä. Sen saa pyynnöstä käyttöönsä juhlahetkeensä.

Rakkaalla lapsella on monta nimeä: morsiusryijy, kapioryijy, hääryijy tai vihkiryijy, jota on käytetty eri aikoina tilanteen mukaan. Sen historia alkaa satojen vuosien takaa.

Alun perin morsiusparin alla käytettiin jonkun eläimen taljaa suojaamassa vihkiperiä pahoilta hengiltä. 1500-luvulla Suomen herttua Juhana lahjoitti ryijyjä kapioksi linnan aatelistyöille ja palvelijoille. Vähitellen aateliset ja talonemännät ryhtyivät kutomaan tai valmistuttamaan ryijyjä kapioksi tyttärilleen tai pojilleen. Ryijyn suosio on vaihdellut ajoittain. Huipussaan tällainen ryijy lieenee ollut 1700-luvun lopulla ja 1800-luvun alussa. Uuteen nousuun hääryijy nousi kansallisromantiikan myötä, kun Akseli Gallen-Kallela ryhtyi keräämään niitä ja suunnitteli tunnetun Liekki-ryijyn Pariisin maailmannäyttelyn Suomen osaston sisustukseen.

Hääryijyjä on ollut myös Ruotsissa ja Norjassa, mutta niiden merkitys on ollut suurempi Suomessa ja varsinkin Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla.

1950-luvulla seurakunnat alkoivat hankkia käyttöönsä vihkiryijyjä. Suomessa on seurakuntien omistuksessa hankittuja tai lahjoituksena saatuja vihkiryijyjä ainakin 142 seurakunnassa 236 ryijyä. Muistan lapsuudessa nähteeni ryijyn morsiusparin alla talon pöydällä lipputangan juurella papin vihkiessä paria. Samoin Parkanon kirkossa.

Nuo ryijyt ovat olleet morsiamen äidin tai sisarten lahjaksi kutomia morsiusryijyjä. Lahja annettiin parille muistoksi elämän tärkeästä käännekohdasta tuomaan parille lapsionnea, hyvää elämää ja taloudellista menestystä. Mitä komempi ryijy, sitä vauraampi talo.

Kansanomaisiin ryijyihin kudottiin erilaisia symbolisia merkkejä: ristiä, tähtiä, elämänpuita, nelisydämiä, tiimalaseja,

joutsenia, kyyhkyjä ja hannunvaakuna ynnä muita vastaavia tuomaan hyvää onnea parille. Niihin saatettiin laittaa myös vuosiluku ja omistajamerkintä.

Alkuaikoina nuoripari käytti hääryijyä onnea tuottavana peittona ja lämmikkeenä. Myöhemmin ryijystä tuli seinävaate. Ryijy saattoi kulkea suvussa parilta toiselle ja sen taakse merkattiin parien nimet ja vuosiluvut.

Minulla on mummoni Emma Korpelan o.s. Pentin luonnonväreillä värjätystä langoista hääryijy ja äitini Annikki Korpelan o.s. Ollikkalan kapioryijy seinälläni. Harmittaa etten tiennyt tai muistanut tätä perinnettä omien häideni aikana.

Hääryijy, samoin kuin morsiuksauna ovat hienoa vanhaa suomalaista perinnettä, joita kannattaisi ottaa jälleen käyttöön.

Jokikylän koulun yläluokka 1940-50-lukujen taitteessa.

Jokikylän arkea ja juhlaa

Leena Pihlajamaa

Kihniön Jokikylässä lähes koko elämänsä asunut Irene Huhta muisteli kylänsä juhlaa ja arkea. Irene syntyi Samppalan perheeseen pikkusiskoksi Aulis-veljelle vuonna 1939. Irenen ollessa kahdeksan kuukautta vanha hänen isänsä kaatui sodassa. Äiti Bertta jäi kahden pienen lapsen yksinhuoltajaksi. He viettivät paljon aikaa äidin kotitalossa Aholassa Vehmastonperällä.

Äiti sai työpaikan Jokikylän koulun keittäjänä. Tehtävä turvasi pienen perheen toimeentulon ja siihen kuului asuntona yksi tilava kamari. Omakin ruoka valmistettiin keittolan tiloissa. Lisäksi oli mahdollisuus pitää paria lehmää. Lisätienestää äiti Bertta hankki kulkeamalla kesäisin taloissa töissä. Irenen ollessa 7-vuotias äiti avioitui uudelleen ja kodiksi tuli Toivosen talo. Irene kävi kansakoulun, karjatalouskoulun Ilmajoella sekä tarkkailukarjakkokurssin Haminassa.

Irene avioitui oman kylän pojan ja lapsuuden leikkiverin Kauko Huhdan kanssa. He viljelivät vuosikymmenet Kaukon kotitilaa, joka on nyt siirtynyt seuraavalle sukupolvelle. Perheeseen syntyi neljä lasta: kaksi tyttöä ja kaksi poikaa. Koko perhe osallistui kylän tapahtumiin innokkaasti. Isä Kauko toimi sekä seurakunnan että kunnan luottamustoimissa pitkään. Irene toteaa: "Kun tultiin pelloilta ja oli syöty, minä lähdin lypsylle ja Kauko kokoukseen." Työn vuodet olivat kuitenkin rikkaista elämästä. Rakas puoliso Kauko menehtyi vuoden 2019 joulukuussa.

Kouluarkea ja juhla-aikoja

Jokikylän koulussa pitkäaikaisina opettajina toimivat Jaakko Valkonen ja Helena Varho. Alaluokkia opetti Helena ja yläluokkaa luotsasi Jaakko. Irene muistaa tapauksen, jossa koulumatkalla pojat heittelivät lumipalloilla erästä tyttöä. Tämän kotoa ilmoitettiin asiasta opettajalle, mutta niin, että Irenen veli oli kiusaaja. Opettaja nostatti Auliksen seisomaan ja nuhteli häntä. Mutta Irenekin nousi seisomaan. Opettajan kysyessä, miksi Irene seiso, hän sanoi: "Seison niin kauan, että muutkin pojat nuhdellaan, koska kaikki heittelivät lumipalloja."

Koulun ruoka tarjoiltiin syvistä emalisista kulhoista. Ruokana oli usein perunakeittoa. Lihaa isossa kattilallisessa oli vähän, mutta hyvin pieniksi palasiksi pilkottuna sitä riitti joka annokseen. Hernekeittoa oli harvakseltaan, maitoon keitetty mannavelli ja veteen keitetty ruisvelli vaihtelivat. Ruismarjapuuroon puolukat kerättiin koulun marjaretkellä. Keräysastiana oli ruokakulho ja palkkiona Tipu-toffee, kahdesta ensimmäisestä kulhollisesta sai yhden, mutta kolmannesta lähtien joka kulhollinen tuotti yhden makeisen lisää. Pojat yrittivät jekuttaa opettajaa keräämällä sammalten päälle vain ohuen kerroksen marjoja. Yritys paljastui, kun marjat kaadettiin isoon yhteiseen saaviin.

Sotavuosina oli kylmiä pakkastalvia. Irene muistaa,

Heinäajossa.

Maitolaituri Suonperäntien alussa. Talkoolaiset siltaa tekemässä.

Pohjois-Kihniön maamiesseuran Ford-traktori vuosimallia 50.

Viimeinen äitienpäiväjuhla vuonna 1986, vasemmalla kunnanjohtaja Mauri Heinonen Anja-puolisoineen.

kuinka heidän kamarinsa lattialle äiti teki siskonpedin Knuutilankylästä oleville koululaisille. Näille tarjottiin tietenkin myös ruokaa ja aamupalaa. Koulupäivä oli helpompi aloittaa, kun ei tarvinnut kylmässä kävellä monta kilometriä heti aamutuimaan.

Tuohon aikaan kyläilykulttuuri oli voimissaan. Opettaja Helena, Irenen äiti Bertta ja tuleva anoppi Helvi Huhta muodostivat kolmikon, joka kyläili toistensa luona. Lapset pääsivät mukaan. Tällöin lapset saivat viettää aikaa koulun salissa: Puolapuissa tehtiin linnunpesiä ja köysissä keinuttiin, kun köyden päähän ensin tehtiin tukeva solmu.

Koulussa valmisteltiin joka vuosi joulujuhlat. Tilat koristeltiin ja ohjelmia harjoiteltiin. Lapsille pyrittiin hankkimaan joulujuhlaan uudet vaatteet, joita teetettiin oman kylän ompelijoilla. Taloista, joissa oli koululaisia, tultiin joukolla juhlaan niin, että istumapaikat täyttyivät ja osa väestä joutui seisomaankin. Ohjelmassa oli lauluja, runoja ja näytelmiä ja lopuksi joulupukki ja lahjat. Lahjojen jaon Irene muistaa vieläkin: Irenellä ja hänen veljellään Auliksella oli sotakummit Ruotsin Åresta. Sieltä lähetettiin joka jouluksi paketti. Tämän sisällöstä äiti Bertta sujautti yhden käärön koulun pukinkonttiin. Irenestä tuntui vaikealta saada hieno lahja, kun jotkut saivat vain vaatimattoman muistamisen. Opettaja Jaakko kyllä huolehti, että kuusijuhlaan leivottiin pullia ja ostettiin vähän makeisia, jotta kaikille oli joulupussi. Taloista mentiin hevosilla koulun kuusijuhlaan. Ja paluumatkalla ajettiin kilpaa.

Toinen merkittävä vuotuistapahtuma koulussa oli äitienpäiväjuhla. Tunneilla silkkipaperista askarreltiin

kukkasia. Luokka koristeltiin keväiseksi. Eteisessä juh-lavieraita toivotti tervetulleiksi kaksi oppilasparia ja äidit kukitettiin. Ohjelmassa oli jälleen lauluja, runoja ja näytelmiä. Ja tietenkin juhlaväki kahvitettiin. Tarvikkeita opettaja Jaakko haki Kirkonkylästä Hillevi Peltomäen kaupasta aluksi kävellen ja myöhemmin polkupyörällä reppu selässä. Irene mietiskeli ääneen: "Mahtoiko opettaja hankkia tarjoilutarvikkeita omilla varoillaan?" Perinteisiin kuului juhlaväen valokuvaaminen, ja näitä kuvia Huhdan kotiarkistoissa onkin runsaasti.

Irene ja Kauko kävivät Jokikylässä kansakoulun. Vielä heidän kaikki neljä lastaankin saivat aloittaa koulutiensä samassa opinahjossa. Vanhin poika Jukka kävi koulua jopa samojen opettajien ohjauksessa kuin hänen vanhempansa. Lasten määrä Jokikylässäkin väheni. Viimeisinä vuosina koulussa oli vain yksi opettaja. Kylä yritti puolustaa kouluaan, mutta lakkautus vuonna 1990 oli vääjämätön kohtalo.

Kylän perinteitä

Irenen lapsuudessa joka talossa oli lapsia ja kylällä oli runsaasti ikätovereita. Lähitaloissa oli vain poikia, mutta Irene tottui touhuamaan heidän kanssansa. Lapset kokoontuivat yhdessä leikkimään usein Toivosen pihapiiriin. Irene muistaa kiipeilleensä puuaidalla, jolloin hieno ruotsinpaketissa tullut mekko tarttui puuaitaan ja helmaan repesi pitkä halkio. "Tästä kyllä kotona kuuli", toteaa tämä kiipeilijä.

Vappukeltojen soitto oli perinne jo Irenen lapsuudessa, ja se jatkui vielä hänen lastensa aikana. Vappukel-

Jokikylän koulun alaluokka vuonna 1945.

Äitienpäivän juhlijat vuonna 1951.

loja soitettiin vapunaatto-
na. Tällöin lapsijoukko kul-
ki pitkin kylää soittamassa
kelloja talon väelle. Lapsil-
le heitettiin paperipäällisiä
karamelleja. Kun lapset niitä poimivat maasta, päälle
viskattiin vettä. Sitä parempi, mitä märemmäksi soitta-
ja kastui. Huhdassa on joskus viritetty vanha palokan-
nu tiensuun kuuseen ja siitä pumppaamalla loiskautet-
tu vettä kunnolla vappukellon soittajien niskaan.

Jokikylässä yhteisön toimintaa on vilkastuttanut
vuonna 1924 perustettu Pohjois-Kihniön maamiesseu-
ra. Seurojen periaatteellinen tarkoitus on laajentaa vilje-
lijöiden tietopohjaa ja auttaa käytännön tilanteissa. Seu-
ralla oli Jokikylän ensimmäinen traktori ja myös kuivu-
ri on ollut yhteinen. Nykyään joka tilalla on omat lait-
teet. Seura on järjestänyt myös viihdykettä ja kulttuuri-
rientoja kylällä. Näytelmäryhmä vieraili muissakin pi-
täjissä esiintymässä. Kruunuhäitä on järjestetty. Pisim-
pään perinteenä on säilynyt yhdessä kyläseuran kanssa
pääsiäiskokoon polttaminen. Myös viimeinen äitienpäi-
väjuhla oli maamiesseuran järjestämä. Kunniavieras
ja juhlapuhujana oli kunnanjohtaja Mauri Heinonen.

Arvokas juhlatilaisuus koululla vietettiin, kun luokan
seinälle paljastettiin Jokikylän sankarivainajien muisto-
taulu. Tilaisuudessa Irene toimi toisena airuena ja toise-
na oli Yrjö Toivonen.

Irene muistelee, kuinka Suonperän tien varrella oli
parhaimmillaan parisen kymmentä asuttua taloa. Ny-
kyään vain kuudessa on vakinaista asutusta, mutta osa
taloista toimii vielä kesäasuntoina. Yhteistoiminnas-
sa Suonperäntielle rakennettiin silta. Rakennustarvik-
keet kerättiin taloista ja varsinainen työ tehtiin talkoil-
la. Nykyään Suonperäntien alkua koristaa kaunis Rai-
mo Nänimäisen tekemä maitolaituri merkkinä siitä, että
edelleen Jokikylässä asutaan ja siellä on elämää.

Seurakunnallista toimintaa

Irene muistaa, että hänen äitinsä piti jo Aholan mum-
mulassa pyhäkoulua. Tapa jatkui: Toivoselle muutet-
tuaan hän piti yhdessä Helvi Haapalan kanssa pitkään
kesäisin pyhäkoulua. Koko seurakunnan pyhäkouluvä-
ki kokoontui keskikesällä kirkkoon juhlaan. Jumalan-
palveluksen jälkeen Irene muistaa mehutarjoilun kirkon

takana metsikössä. Matka kirkolle tehtiin polkupyörillä
kotiväkien kanssa. Eräänä vuonna pula-aikana Irene oli
saanut hienot paperinarusandaalit, jotka hän halusi lait-
taa jalkaansa pyhäkoulujuhlaan mentäessä. Pettymys
oli melkoinen, kun juhlaa sattui sadesää, jota kengät
eivät kestäneet. Pyhäkoulun pito jatkui myös Huhdan
talossa: ensin opettajana toimi isä Kauko ja myöhem-
min tyttäret Helinä ja Elina.

Irene ja hänen puolisonsa Kauko olivat saaneet lähetys-
työn kipinän jo nuorina. Kauko toimi seurakunnan vapaa-
ehtoisena lähetyssihteerinä pitkään. Työssä Irenen tuki oli
merkittävä. Monet pannulliset kahvia ja pellilliset pullia ja
sämpylöitä on Irene valmistanut seurakunnan tilaisuuksii-
n. Kihniössä monella kylällä pidettiin huutokauppana
toimitettavat lähetyksimyymäläiset. Myytävänä oli leivonnai-
sia, sukkia ja askarteluja. Huhdan kodissa kokoonnuttii
joulun alla kymmeniä kertoja. Meklarina toimi vakaaseen
tyyliinsä Irenen eno Arvo Vehmasto.

Suvun perinteitä

Jokikylästä on muuttanut muualle Suomeen ja Ruotsiin-
kin perheitä, jotka saattoivat palata muuttolintujen lailla
kotikonnuille kesäisin. Huhdan perheen heinäkuorman
päällä on ollut tilaa kaikille halukkaille kesänvietossa ol-
leille lapsille. Heinäladossa hyppiminen on ollut monien
sukupolvien riemuna. Ja kuumana kesäpäivänä mehut ja
pullat ovat maistuneet kaikille taukohetkinä.

Irene muistelee, että Bertta-äidille oli tärkeää koti ja
uskonto. Lapselle luettavan iltarukouksen tärkeydestä
mummu toistuvasti muistutti. Toinen äidiltä saatu elä-
mänohje Irenellä on: jos sinulla on jotakin antaa, niin
anna tarvitsevalle. Elina-tytär on saanut lapsuudenko-
distaan mallin, jossa ruoka katetaan kauniisti pöytään
ja koko perhe kokoontuu yhdessä aterialle. Tästä esiku-
vasta hän on kiitollinen äidilleen ja pyrkii mahdollisuuksien
mukaan toteuttamaan omassa kodissaan. Yhteinen
kiireetön ateriahetki merkitsee toisaalta lähipiirin arvostamista
ja toisaalta kiitollisuutta pöydän antimistä.

Joulu Halmevaarassa

Reijo Ojennus

Joulupäivät Taivalkosken Halmevaarassa ovat säiden puolesta olleet ikävän harmaita. Talvi on toki tullut Taivalkoskellekin jo joulukuun alkupäivinä, mutta viime päivien lämpöaalto on muuttanut maiseman loskaiseksi ja harmaaksi.

Halmevaaran perukoilla asuvalle 89-vuotiaalle Maija-mummolle ilmojen harmaudella ei ole paljon merkitystä. Maijan valmistautuminen jouluun on ollut kovin harmaata ja ikävää useita vuosia. Jo kaksikymmentä vuotta joulut ovat olleet lähes kaikki samanlaisia.

Siitä on jo tosiaan niin pitkä aika, kun pitkäaikainen elämänkumppani Jussi menehtyi lyhyen aikaa sairas-tettuaan. Muistot saavat edelleen kyyneleet Maijan silmiin. Erityisen vaikeaa on juuri joulun aikaan.

Ainoastaan yhden joulun aviopari joutui olemaan erossa koko avioliiton aikana. Talvisodan vuosi

1939 piti aviomiehen myöskin joulun ajan sota-toimissa, jossain Raatteen seuduilla. Maijan ja Jussin avioliitto oli ollut tasapainoinen ja hyvin lämmin. Jos Jussi huomasi ylimääräistä sähköä ilmassa, hän laittoi sarkatakin päälleen sekä lakin päähänsä ja lähti ulkotoihin. Kun Jussi muina miehinä palaili tunnin, parin päästä pirttiin, oli paineet purettu ja ilma kovin seesteinen.

Maijan ja Jussin ainoa poika lähti töihin Ruotsiin -60 luvun alkupuolella. Oli Veikko käynyt äiti Maijaa katsomassa lähes joka kesä ja myöskin parina jouluna, kun lapsenlapset oli pieniä.

Muuten yhteydenpito oli vähäistä. Halmevaaran mökissä ei ollut puhelinta, eikä Maija-mummo halunnut opetella kännykän käyttöä sitten, kun siihen olisi ollut mahdollisuus.

"Millä minä näillä reumatismisilla sormillani sitä näpyttelisin", oli Maija sanonut, kun kännykkää oli ehdoteltu.

Veikkokin alkaa olla eläkeiässä. Hän on kyllä luvannut muuttaa vaimonsa kanssa takaisin Suomeen, kun lapsetkin on jo omillaan. "Liekö minä sitä aikaa näen", Maija tuumaili.

Kun Veikon lapset oli pieniä ja perhe vietti joulua mummolassa, Maija lauloi yhdessä lasten kanssa: "Tukkikaa oi joulun tähtöset, kilpaa lasten kirkassilmäin kanssa..."

Myöhemmin yksin joulua viettäessään Maija hyräili loppusäkeitä: "Kerran loppuun satu joulun saa, suru sydäntäni sumentaapi. Kerran silmän täyttää kyyneleet, virtaa vuolahina tuskan veet, siks oi tähtisilmät loistakaatte".

Maija samaisti tämän hetken elonsa tuon laulun viime säkeisiin. Yksinäisissä jouluissa oli ollut ikävää ja kyyneleitä. Viime aikoina on Maijan kuntokin alkanut

vähän renkata. Mielellään hän muuttaisi lähemmäksi palveluita. Kuitenkaan ei pelkän kansaneläkkeen varassa elävällä ole paljon mahdollisuuksia. Vanhainkotiin hän ei halunnut mennä. "Ei niin kauan, kun pää ja jalat vähänkin pelaa", oli Maijan vankka mielipide. Palvelupaikkoja ei kunnassa ollut riittävästi tarjolla.

Maijalla oli jonkinlainen aavistus, että Veikko saataisi tulla tänä jouluna käymään kotona. Kotipalvelu käy Maijan luona kerran viikossa. Hän oli tuottanut tarvikkeita jouluruokiin ja leivonnaisiin. Maija oli kätevä käsistään ja taitava ruuanlaittaja. Olihan hän toiminut pitkään kylällä pitokokkina, joten laatikot ja leivonnaiset syntyivät rutiinilla, vaikka välillä joutui istumaan ja lepuuttamaan jalkojaan.

Välillä hän mietti mihin ruuat laittaisi, jos ei vieraita tulisikaan.

Aaton aattona Maija laittoi heti aamulla leivinuunin lämpiämään ja valmisti vehnätaikinan. Jo ennen puoltapäivää lämpimän pullan tuoksu täyttää tuon Halmevaaran syrjäisen mummonmökin.

Maija oli juuri laittamassa kahvipannua hellalle, kun pihalta kuuluu auton ääni. Maija kurkistaa ikkunasta ja silloin jouluisen lämmän läikähdys käy hänen sydämessään.

Hän tunnistaa oitis tulijan Veikoksi, joka kopistelee vaimonsa kanssa Maijan mökkiin sisälle. "Tämä joulu ei olisi yksinäinen", ehtii Maija huokaista.

Tapaaminen on liikuttava ja lämmin. Kyyneleet pyrkivät jokaisen silmänurkkiin.

"Täällähän on herkullinen pullan tuoksu, saisikohan talossa kahvia", yrittää Veikko keventää herkkää tunnelmaa.

Kun kahvit on juotu, Veikko pyytää Maijaa istumaan keinutuoliin, hänellä olisi uutisia.

Veikko kertoo, että he ovat Kaisan kanssa päättäneet muuttaa takaisin Taivalkoskelle. "Olemme ostaneet talon keskustasta, ja siellä on yksiö myöskin Maija-mummolle."

Maija ei tiennyt itkeä vai nauraa. Hän pääsisi keskustaan palveluiden ääreen, nykyaikaiseen asuntoon. Mutta toisaalta, osaisiko hän luopua rakkaasta kotimökistään?

Veikko lohdutti, että toki kotimökki säilytetään ja sinne mentäisiin aina kesän aikana niin usein kuin Maija haluaisi. Maijan elämässä ei enää olisi yksinäisiä jouluja.

Tänä jouluna Maijan mökissä kaikui laulu:

"Ja niin joulu joutui jo taas pohjolaan, joulu joutui jo rintoihinkin

ja kuuset ne kirkkaina luo loistoaan jo pirtteihin pienoisiin...."

Parkanon kivisillat

Teksti ja kuvat: Leena Perälä

Ihminen on aina tarvinnut tietä ja tie ihmistä. Eräkauden tiehistoria kertoo Kyrönkankaan talvitiestä, joka kulki lähes karttasuoraan seudullamme etelä-pohjoissuunnassa vesistöjen rantoja seuraillen.

Tie oli tärkeä kulkuväylä jo esihistoriallisen ajan vaeltajille linnahallinnon aikana 1200-luvulla.

Kylmänojan silta

Kylmänojan ylittävä kivisilta sijaitsee lähellä Parkanon rajaa, valtatiellä 3, Yliskylän tienhaaran läheisyydessä. Nykyiseltä kolmostieltä tämä vanha silta näkyy huonosti. Kun käännytään Yliskylään päin ja edetään noin 200 metriä, tieltä erkanee polku viistosti vasemmalle joen rantaan kivisillan luo.

Ennen sillan rakentamista Alaskylässä Kylmänojan syvä rotko esti karttasuoran liikkumisen. Maasto oli erittäin raskasta ratsastajille sekä muille kulkijoille. Oli seurattava tarkoin Parkanojärven rantoja. Tieyhteys Kannan kestäkievariin Parkanoon oli tärkeä.

Vasta 1860-luvulla alettiin rakentaa suoraa tieyhteyttä Parkanon keskustaan. Jyrkkään rotkoon rakennettiin kivisilta joen yli silloisin menetelmin.

Ajoneuvojen vihdoin lisääntyessä saivat autoilijat kokea monenlaisia vaikeuksia rotkon molemmin puolin.

Autoilijat Juhani Santoo ja Tuomo Koskiniemi muistavat, miten autossa poikasina oli Kylmänojan kohdalla istuttava isän vierellä hiljaa, jotta moottorin ääni kuuluisi hyvin. Kuljettajan oli osattava käyttää vaihteita moottorin äänen perusteella tietäen, milloin kytkinakseli pyöri oikealla nopeudella. Äänestä kuuli, jos moottorin kierrokset eivät olleet oikeat. Vaihdelaatikon rattaat rutisivat ja moottori ”kirosi”. Poikia vähän pelotti!

Linja-autoista joutuivat usein matkustajat nousemaan pois ja työntämään autoa mennessä mäen päälle.

Juhani Santoo muistaa pelottavan tilanteen. Etelään mennessä jyrkän mäen päälle pääsy oli vaikeaa. Auto ei pysynyt raiteilla, vaan alkoi liukua takaisin päin tien vasemmalle puolelle. Syvään ojaan kaatui ohuista puurungoista koottu suuri lasti, joka oli menossa meren rannalle kalanpyydysten rakennustarpeiksi.

Vuosien mittaan liikenne tiellä lisääntyi ja tie muutettiin valtatieksi. Kylmänojan kohdalla tielle tehtiin peruskorjaus 1960-luvulla, jolloin tietä ja kivisiltaa korotettiin. Nykyisin valtatie 3:lla liikennetaajuus on noin 10 000 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Kylmänojan sillan murheellinen historia

Kylmänojan sillalla on murheellinen historia. Parkanon Alaskylässä 1930-luvulla sai piikatyttö lapsen, isää ei silloin tiedetty. Lapsen isä kuitenkin tuli tytön ja vauvan luo perheeseen, missä nuori äiti lapsensa kanssa asuteli. He lähtivätkin yhdessä kävellen Ikaalisiin, miehen kotiin.

Sillan lähelle tultuaan mies halusi vuorostaan kantaa

Kylmänojan silta.

Kylmänojan sillan kaiteeseen hakattu risti on muistona järkyttävästä tapahtumasta. Ristin on hakannut Julius Perden.

lasta. Hän otti käärön äidiltä – ja heitti nopeasti vastasyntyneen vauvan Kylmänojan sillalta alas rotkoon. Lapsi luonnollisesti kuoli heti. Äiti juoksi hätäantyneenä apua huutaen läheiseen naapuriin.

Apuun rientänyt naapurin isäntä kävi myöhemmin kaivertamassa ristin kiveen, mihin lapsi menehtyi.

Pappilankosken silta

Parkanon keskustassa lännestä tulevan Kirkkojärven vedet johtivat myöhemmin rakennettua joenuomaa myöten Parkanojärveen muodostaen paikalle 24 metrin pudotuksen noin 350 metrin matkalla.

Kosken pudotus on suurimpia Suomessa, esimerkiksi Kyröskosken pudotus on n. 18 metriä ja Imatrankosken huomattavasti vähemmän. Tosin pudotusmatka molemmissa tapauksissa on pitempi kuin Parkanossa.

Joen yli johti kivisilta, jonka yli kuljettiin satoja vuosia etelä-pohjoissuunnassa. Joki muodosti rajan kahden Parkanon vanhimman talon, Hiitin ja Kanan, maiden välille. Siitä syystä sillan kunnossapito määrättiin näiden talojen velvollisuudeksi vuonna 1689. Siltaa kutsuttiin tästä syystä Kanan sillaksi.

Silta uusittiin 1970-luvun lopulla, jolloin sillan kansi valettiin betonista. Alle jätettiin vanha kivisilta-arkku muistoksi tuleville polville. Sillan yli kulki nyt Kolmostie. Vuosien kuluessa siltaa on suurennettu ja paranneltu.

Tarina Kanan sillasta

Vanha tarina kertoo, miten sisällissodan aikana 1918 sillalla oli siltavartio. Vartion muodostivat sotilaat, jotka halusivat estää läpikulun sillalla. Parkanossa sillalla oli valkoisten vartio. Tarinan on kertonut Leena Perälälle kyläsuutari Hilja Mäkinen (1989–1990) omana kokemuksenaan.

Tieliikenneyhteydet Parkanosta länteen 1800-luvun alussa olivat heikot. Maanpinnan muodostuksesta johtuen etelä-pohjoissuunnassa liikuttiin vesitse, talvella hevospeleillä jäitä pitkin.

Kaksi siltaa tarvittiin

Maaherran määräyksestä 1850-luvun puolivälissä alettiin rakentaa tietä Kankaanpäästä Parkanoon. Näin saatiin tieyhteys länteen.

Sortan kyläyhteisö sijaitsee noin viiden kilometrin etäisyydellä keskustasta Lapinnevalle.

Tällä alueella virtaa mutkikas Sortanjoki, jonka vedet

Pappilankosken sillan eli Kanan sillan kansi on nykyisin betonista, mutta vanhan kivisillan rakenteet on säilytetty.

Vanha Kanan silta. Taustalla Salosen talo ja nahkurinverstaas.

Kanan silta uusittiin ja levitettiin 1970-luvulla. Vanhat valokuvat Väinö Viitasalon Parkanon keskusalueiden kyläkirjasta.

Ensimmäisen Sortan sillan vedet tulevat pohjoisesta.

virtaavat Lapinnevan pohjoisosien aukeamilta ja soil-ta etelään.

Juuri ennen Suomen so-taa koskenperkauskomen-nuskunta perkasi, laajensi ja oikaisi alueen jokia veden kulun helpottamiseksi. Sor-tanjoki kuului perkausohjel-maan.

Tien rakentamisen yhtey-dessä oli rakennettu kaksi kivisiltaa kaiteineen peräk-käin noin kahdenkymmenen metrin etäisyydelle toisis-taan. Ensimmäisen sillan ve-det tulivat pohjoisesta, mut-ta toisen, kovin kiemuraisen pienen joen vedet laskivat Sortan sillan läheisyydessä eri suuntaan. Näin ollen tar-vittiin toinen silta.

Joutenjärven uoma vaati toisen sillan. Joutenjärvi on pieni järvi, joka sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä Sortan silloista länteen. Järvi on saanut nimensä joutsenten muuttomatkan säännöllise-nä levähdyspaikkana. Joutenjärvestä uoma virtasi noin 20 metrin läheisyyteen Sortanjoesta ja vaati näin toisen sillan.

Joutenjärven uoma vaati toisen sillan.

Järven pintaa oli laskettu 1950-luvulla, mutkikasta laskuojaa oli oiottu ja syvennetty. Samalla oli parannet-tu alueen peltoja viljelyskelpoisiksi.

Perinnetietoa

Tie Kissakiven mäeltä laskeutui Sortan silloille pelottavan tiheään kuusikon läpi. Kissakiveltä Lapinnevan kansakouluun 1930-luvulla kulkeneet lapset pelkäsivät muhkeassa kuusikossa, kuulivat joskus jopa kummituksen ääntelyä. Mukava tapa pikkupoikien kiusoitella tyttöjä!

Siltojen läheisyydessä peltoaukealla oli sotavuosina 1941–44 Karjalasta Parkanoon tulleen siirtoväen lehmien yhteislaidun. Lehmät noudettiin niitylle rautatieasemalta. Omistajat kävivät kotiensa rakennusaikana lypsämässä lehmänsä laitumella.

Helena Viitanen muistelee synnyinkotinsa Uusiluoman tilan läheisyydessä olleen sodan aikana elämää, jolloin kyläläiset ja evakot tutustuivat toisiinsa ja järjestivät yhdessä jopa talkoita. Työn ohessa pääsivät näin ystävydetkin syntymään.

Seudulla on perinnetietoihin perustuen karmea muisto. Vuonna 1918 tehtyjen päätösten mukaisesti Parkano ei osallistunut sisällissotaan. Lapinnevan suunnalla tiedettiin kuitenkin olevan sekä valkoisia että punaisia henkilöitä, joilla oli voimakkaat mielipiteet.

Kapinamieli punaisten joukossa oli niin voimakas, ettei järjestysvalta toimenpiteistään huolimatta saanut

Jouttenjärven mutkikas uoma.

aina riitatilannetta haltuunsa. Oli käytettävä rajuja otteita. Kerrotaan, että synkän metsän suojassa, Sortan sillalla oli käytetty oman käden oikeutta, jolloin tiensä päähän oli tullut riitaisa paikkakuntalainen.

Lähteet:

Taisto Seppänen: Parkano ABC... 1992

Sortan ja Kissakiven asukkaiden haastattelut.

Muistoja eduskuntatyöstä

Lea Mäkipää

Lähes 40 vuotta on kulunut siitä, kun ensimmäistä kertaa astelin vuonna 1983 keväällä kohti Eduskuntataloa. Parkanon asemalta hyppäsin junaan, ja edustaja Anssi Joutsenlahti odotti Helsingin rautatieasemalla. Hänen seurassaan ensimmäisen kerran astuin sisään Eduskuntataloon, joka oli työpaikkani 20 vuotta.

Ensimmäiset viikot olivat talon tiloihin tutustumista. Käytäviä riitti ja usein piti kysellä, missä olen ja mihin menen. Ystävällinen ja palvelualtis henkilökunta opasti uusia edustajia talon tapoihin. Saimme muun muassa kulkukortit taloon, löysimme oman työhuoneemme ja opimme käyttämään istuntosalin äänestysjärjestelmää.

Aluksi kirjoituskone oli työvälineeni. Puheiden monistaminen ja lähettäminen olivat niin sanotusti aataminaikaista verrattuna siihen, kun vuonna 2011 tulin valituksi uudelleen. Tällöin jokaisella edustajalla oli jo tietokone, ja sähköpostin kautta viestit lähtivät eteenpäin omalta työpöydältä.

Eduskuntatalo valmistui vuonna 1931. Tässä pää-

rakennuksessa ovat istuntosali, kansanedustajien ja lehdistön työhuoneita, it-palvelut, ruokala ja suurin osa valiokuntahuoneista. Vuonna 1978 valmistui laajennusosat tilapulan helpottamiseksi. Varsinainen lisärakennus valmistui vuonna 2004, ja sille annettiin nimi Pikkuparlamentti. Pikkuparlamentissa on myös edustajien työhuoneita ja valiokuntahuoneita sekä Kansalaisinfo, joka on kaikille avoin palvelupiste. Maaliskuusta 2015 syyskuun alkuun 2017 oli Eduskunnassa suuri remontti. Tänä aikana istunnot ja muut toi-

Porin torilla yleisötilaisuudessa vuonna 1983 heti vaalien jälkeen.

Lea Mäkipää eduskunnan puhujapöydässä.

minnot pidettiin Sibeliustalossa. Remontin jälkeen oli tosi mahtavaa päästä takaisin tuttuun ja toimivaan ympäristöön.

Valtiopäivät on eduskunnan työjakso, ja juhlalliset valtiopäivien avajaiset pidetään vuosittain yleensä helmikuun alussa. Avajaisiin kuuluu juhlahumalanpalvelus ja Tasavallan presidentti julistaa valtiopäivät avatuiksi. Kansanedustajaurani alkuaikoina edustajat kannattivat enemmän kristillisiä arvoja, nyt tasa-arvon nimissä on tehty ja tehdään edelleen hyvin liberaalia politiikkaa, mikä on mielestäni surullista ja edesvastuutonta. Mielestäni pukeutuminenkin oli alkuaikoina tyyllisesti arvokkaampaa ja asiallisempaa.

Kansanedustajat teitittelevät edelleen toisiaan istuntosalissa ja tulee huomautus, jos sinuttelu sinkoa. Vaikka istuntosalissa tuntuu olevan riitelyä, niin salin ulkopuolella lähes kaikki tervehtivät toisiaan ja sinuja ollaan myös ministereiden kanssa.

Maanantaisin ei eduskunnassa ole istuntoja ja silloin edustaja työskentelee omassa vaalipiirissään. Myös kunnanvaltuustot ovat usein maanantaisin. Tiistaista perjantaihin ajoittuvat istunnot sekä valiokunnat. Istunnot alkavat kello 14, ja ne pyritään nykyään lopettamaan kello 22, paitsi ennen joulua, kun keskustellaan seuraavan vuoden budjetista ja tehdään sitä koskevat päätökset. Eduskunnassa on 15 pysyvää valiokuntaa, niissä valmistellaan pääasiallisesti hallituksen esitykset. Se on kansanedustajan tärkein vaikutuskanava.

Edustajakausien aikana olen ollut jäsenenä jokaisessa valiokunnassa. Ensimmäisellä kaudellani olin laki-, talous- ja valtiovarainvaliokunnissa. Silloin pääsin lakivaliokunnan jäsenenä tutustumaan Irlannin vankilaoihin ja valtiovarainvaliokunnan jäsenenä Intian ja Nepalin kehitysyhteistyöprojek-

Lea työhuoneessaan 1980-luvun puolivälissä.

teihin. Neljäntenä kautenani pankkivaltuuston jäsenenä Suomen Pankki ja Sitra tulivat tutuiksi. Viimeisenä kautenani olin jäsenenä puolustusvaliokunnassa, josta todella pidin. Samoin Ylen hallintoneuvosto tuli tutuksi. Viimeisinä vuosina valiokunnissa ei enää käytetty paperiversioita käsiteltävinä olevista asioista, vaan kaikki asiat löytyivät eduskunnan omasta sähköisestä asiakirjajärjestelmästä.

Asioihin piti paneutua, jotta pysyisi niin sanotusti kärryllä. Istunnon päätyttyä työhuoneessa tulikin iltaisin istuttua pitkään seuraavan päivän asioihin valmistautuessa. Iltaisin vastasin myös minulle lähetettyihin kirjeisiin. Myöhemmin sähköposti syrjäytti kirjeet ja sitä postia tulikin entistä enemmän. Monia olisi pitänyt aut-

taa esimerkiksi oikeusasioissa ja jokapäiväisen elämän ongelmissa. Tämä tuntui joskus raskaalta.

Näin jälkeenpäin ajateltuna, saan olla kiitollinen näistä eduskuntavuosista. Olen ollut mukana muun muassa tupa- ja kalailloissa, toritilaisuuksissa sekä tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolla, ja näin olen saanut tavata hyvin erilaisia ja eri asemassa olevia ihmisiä.

Aikansa kaikkea ja nyt vietän eläkepäiviä Kihniössä mieheni kanssa.

Toivotan Sinulle rauhallista joulun odotusta ja siunausta elämääsi.

Lea Mäkipää eduskunnan istuntosalin ovella.

Osattoman joulu

mies astelee illan hämärässä jou-
luisella kadulla
muovipussi kädessä
kylmä tuuli puree ahavoitune-
isiin kasvoihin
istahtaa hetkeksi kylmälle kiveyk-
selle
on käynyt päivällä Hurstin jou-
luaterialla
ottaa pussista viimeisen tölkin

hörppää kulauksen
ajatukset vievät lapsuuden jou-
luihin
vaatimattomiin pöydän antimiin
muutamisiin lahjoihin kuusen alla
oli kuitenkin lämmin, rakastava
koti
isä, äiti ja sisarukset
kyynel vierähtää silmäkulmaan
alkaa palella

nousee
venyttelee kangistuneita jalkoja
suuntaa kohti asunnottomien yö-
paikkaa
miettien
saisipa yösijan
olisi siinä kerrakseen
joulua

Hannu Tiainen

Otteita äitini päiväkirjasta

Varpu Lammi

Äitini Martta Jalonen-Hartto (s. 1907) oli jäänyt lapse-
na orvoksi Lapin kunnassa, mistä pastori Fr. V. Tommi-
la toi hänet mukanaan Parkanon pappilaan saatuaan vi-
ran Parkanosta 1914. Martta oli saanut 1918 lahjana päi-
väkirjan. Päiväkirja on säilynyt kohtalaisen hyväkuntoi-
sena. Se kertoo nuoren tytön ajatuksia ja jouluvalmiste-
luja seuraavaa joulua odotellessa.

Poimin tähän muutamia lainauksia:

Joulukuusen koristeita

Kuuseen käytetään nauhaa. Se laitetaan valkoisesta
kankaasta tai paperista. Kirjaimet tehdään kulta- tai ho-
peapaperista ja liimataan kiinni lauseita: "Kunnia ol-
koon Jumalalle" jne. Tinapaperia saa ostaa paperikau-
poista. Paperi leikataan 3-4 cm:n levyisiksi suikaleiksi.
Ne ripustetaan kuuseen, maalataan kauniiksi ja pan-
naan oksaan. Papeririusut tehdään kauniista paperista
ja lehdet vihreästä. Kauniita ovat myös papeririusut ja
perhosten kuvat ja muut paperiliuskat.

Joululahjoja:

Sedälle (Fr. Tommila): mustekynän pyyhin, parta-
veitsen pyyhin, kirjamerkki, kirjankannet.

Alviinalle (ehkä piika?): sukkanauhat

Tädille (Suoma Tommila): tomutrasuja, sopii virka-
ta pumpulilangasta, patalaput, taulu johon maalataan
Raamatun lause, neulatyyny, silitysrautalaput.

Pehtoorille: rasat

Almalle (Martan sisar): kampalaukku, kahvipannun
myssy, sukkanauhat, patalaput, silitysrautalaput, tarjo-
tinliina, piironkituuki.

Vessulle (Vernerin veljelle): sukat, rasat, kampa, pei-
li, taulu

Isännälle: rekeen ryijy

Toivolle (veli): nenäliinoja, paperista hevosia, koiria,
taloja ym, tumput, sukkanauhat, mustekynänpyyhin.

Parkanon Joulussa 1977 on Martta Sevion kirjoitta-
mana Muistelma Fr. V. Tommilasta.

Pappilan kuva on ajoitettu vuodelle 1914 tai 1915. Kuvassa seisomassa vasemmalta: renki lisäksi Nordlund, pyykkäri Elina Har-
tusniemi (oli työssä muulloinkin apuihmisenä), ruustinna Suoma Tommila, rovasti Frans Tommila, vuokraaja Verner Sälliluoma,
Veikko Sälliluoma ja Eemeli Sälliluoma. Istumassa vasemmalta: palvelija Manda Nordlund, kotiopettaja Hjördis Hagelin, ruustin-
nan äiti Raassina o.s. Bonsdorf, Sirkka Tommila, kesävieras Karin Ridell, edessä apupoika Toivo Lepistö, kasvattitytär Martta Ja-
lonen (myöh. Hartto), Aimo Raassina (myöh. pataljoonan komentaja, everstiluutnantti) ja Katri Ekman.

Kihniön yhtenäiskoulun seitsemäsluokkalaisten kokoamia ajatuksia korona-ajasta

Koronavirus valtasi mieleni

Kevään etäopiskelu oli tylsää ja silloin ei aluksi saanut olla kavereiden kanssa. Emme saaneet käydä kovin usein missään ja rupesi olemaan turhauttavaa olla neljän seinän sisällä päivät pitkät. Toisaalta sai nukkua pidempään, eikä tarvinnut herätä aikaisin aamulla ja mennä bussipysäkille. Tehtävät tehtiin tietokoneilla ja se oli ihan kivaa.

Jasmin Huhtala ja Ella Koivisto

Millaista oli etäopetus?

Millaista oli etäopetus?

Veetu: - Se oli mukavaa, koska sai olla kotona koko ajan.

Juuso: - Se oli mukavaa, kun sai työskennellä kotona ja sai pitää taukoja.

Mitä mieltä olet koronasta?

Veetu: - Itse en kauheasti varo koronaa, mutta pidän sitä vaarallisena.

Juuso: - Vaarallinen ja vakava juttu, joka pitää saada pysäytettyä.

Mitä mieltä olet maskipakosta?

Veetu: - Hyvä, että koronaa yritetään ehkäistä.

Juuso: - Hyvä asia, että jollain asialla yritetään koronaa pysäyttää, mutta se vaatii myös monta muuta asiaa, millä pysäytetään se.

Mitä mieltä olet, kun jotkut eivät ota tosissaan koronavirusta?

Veetu: - Niiden kannattaisi ottaa se tosissaan!

Juuso: - Ärsyttävää, niille pitäisi kai se korona tulla!

Miten itse olet yrittänyt ehkäistä koronaa?

Veetu: - Pesemällä käsiä ja käyttämällä käsidesiä.

Juuso: - Pessyt käsiä ja käyttänyt käsidesiä.

Oletko sinä ollut kaukana kotoa koronan aikana?

Veetu: - Olen ollut Tampereella.

Juuso: - En ole paljon, mutta olen ollut Tuurissa ja Seinäjoella.

Veetu Laine ja Juuso Lepistö

Ajatuksiamme korona-ajasta

Ajatus kevään etäopiskelusta kuulosti jopa mukavalta aluksi, mutta koko ajan kotona oleminen alkoi rasittamaan. Ensi oletus kahdesta viikosta muuttuikin kahdeksi kuukaudeksi. Kavereita ei nähty muuta kuin puhelimen välityksellä. Koulutyöt alkoivat olla erittäin raskaita ja aamulla vaivainen herätys oppitunnille. Kahdeksi viikoksi tulimme sitten kouluun ennen kesälomaa käsidesipullon kanssa.

Olivia Perälä, Nelli Yli-Kärkelä ja Siiri Rinneheimo

Etäopetusajatuksia

Millaista se oli aluksi?

- Aluksi se oli vaikeaa, hermoja raastavaa ja outoa, mutta siihen oli vain totuttava. Piti aina muistaa, koska videopuhelut alkoivat, ja se oli ärsyttävää, koska niitä oli paljon.

Mitä huonoja asioita etäopetuksessa oli?

- Piti tehdä tehtäviä tietokoneella paljon, ei nähnyt kavereita, ei ollut mitään tekemistä.

Mitä hyvää etäopetuksessa oli?

- Sai olla kotona, sai nukkua pitkään ja tehdä tehtävät sitten omaan tahtiin. Saatiin ruokaa koulusta siihen aikaan, kun ruokailu olisi lähiopetuksessa ollut.

Miten videopuhelut sujuivat?

- Ne sujuivat hyvin, vaikka välillä oli yhteyden kanssa ongelmia, että pätki välillä niin, ettei kuulunut mitään. Huonoa niissä oli se, että niitä oli aika paljon yhdeksi päiväksi ja myös se, että ei muistanut mihin kellaikoihin niitä oli.

Iida Piirtola ja Sara Lepistö

Ajatuksiamme koronatilanteesta

On tylsää, koska ei pääse joka paikkaan.

Kädet ovat ihan kuivat, koska koko ajan pitää pestä niitä tai desinfioida.

Etäopetus oli kivaa, koska sai olla yövaatteissa vaikka koko päivän.

Näimme kavereiden kanssa metsässä ja koirat olivat mukana.

Oli enemmän aikaa tehdä asioita kotona etäopetus-aikana.

Nykyhetki:

On ärsyttävää, kun äiti yrittää käskä laittamaan kasvomaskin kauppaan, mutta en suostu laittamaan.

Ei välttämättä voi nähdä sukulaisia niin paljon.

Lumi Lepistö ja Milla Välimäki

Korona on vähentänyt kaupassakäyntejä ja hillinnyt ilmastomuutosta ja matkailua, koska ihmiset eivät kulje millään kulkuvälineillä, vaan suurin osa pysyy kotona.

Paperia hamstrataan samalla tavalla kuin ruokaa ja käsidesiä, koska ihmiset pelkäävät saavansa tartunnan, jos koko ajan käy kaupassa.

Korona on sekoittanut koulunkäyntiäkin koska keväällä olimme etäopiskelussa.

Sameli Sillanpää, Eetu Koivistoinen ja Jussi Rintamäki

Metsurin elämäntarina Kihniöstä

Matti Koivisto 1933–2019
puoliso ja 3 lasta

Haastattelun muistiin merkinnyt vuonna 2014 Sirpa Kortesuoma

Olen syntynyt Kihniön Mäkikylän Ruohomäessä. Täällä kun loppui metsäpalon jälkeiset ja rautatien rakentamisesta johtuvat työt, muutimme Poriin. Sieltä muutimme Virroille Kurjenkylään. Isä ja äiti osti sieltä Heikkilän tilan.

Koulua kävin niin Mäkikylässä kuin Porissakin. Metallialan koulun kävin Porissa. Sepän hommia ja taoin hevosenkenkiä ja muuta.

Raijan ja minun häät pidettiin Nerkolassa 5.1.1954. Olin kuullut, että Pohjan Antilla on haitari lainalla Tampereelta, kävin kysymässä sitä lainaan. Kylällä oli nimittäin asustelemassa ja kaikenmoista apumiehen hommaa tekemässä Sihvosvänni. Häntä pyysimme soittamaan häissämme. Juttujen mukaan Vänni oli virkansa juonut kanttori. Se paha vika hänessä oli, että hän soitti samaa kappaletta yhteen menoon. Mutta kun hyvin soitti, niin ei siitä kukaan mitään piitannut. Kerran

hän näytti, kuinka Vili Vesterinen soittaa Säkkijärven polkkaa ja kuinka joku muu harmonikkataituri soittaa. Kuulosti ihan erimoiselta.

Olin tietysti aikoinaan myös Aitonevalla kekoomassa. Traktorihommia olis kans ollut, mutta se olis vaatinu hytillisen traktorin hommaamista, joten se jäi.

Metsähallituksen palvelukseen menin ensimmäisen kerran hakkuulle tammikuun 7:s päivä eli pari päivää naimisiinmenon jälkeen. Olin sen palveluksessa melkein 50 vuotta. Paikkana oli Auren hoitoalue ja Neulalammin kämpä. Suurimalta osalta olin Kurun puolella töissä.

Työvälineinä oli ensiksi kirves ja kahden miehen justeer. Kärjen Alpon kanssa yhdessä aloitettiin, viikon verran näin tehtiin, kumminkin aloin ajatella yksintekemistä, aattelin sen sopivan mulle paremmin.

Nerkoon Puun työnjohdolta kysyin, onko ole-
massa yhden miehen justeeria, se sano kyllä on,
hommaanko semmoisen sulle.

Työtä tehtiin kuutenä päivänä viikossa, kahdek-
san tuntia päivässä paitsi lauantaina viis tuntia.
Viikolla yövyttiinkin kämpällä. Lauantaina pääsi
kotio.

Raija-vaimo toimi Kurun Mustajärven kämpäl-
lä emäntänä kahtena talvena. Kämpillä toimi sama
systeemi eli ruoka varattiin etukäteen, emäntä teki
ruokaa varausten mukaan.

Metsähallitus maksoi emännän palkan. Alkuun
ruokakattila tuotiin pöytään, josta sai itte ottaa.
Kai sen tietää, kuinka siinä kävi. Ensimmäiset kai-
vo sopasta lihat ja lopuksi kävi niin ,ettei viimeiset
saanu ku pelkkää perunaa. Jokku oli niin itsekkäi-
tä ja ahneita, ettei ne halunnut jakaa. Pakko mennä
siehen, että emäntä jako kaikille samanlaisen an-
noksen lautasille valmiiksi. Lautaset otettiin järjes-
tykses, ei siinäkään saanu valita.

Kotoa otettiin mukaan leipää ja ne, joilla oli leh-
mä kotona, veivät maitookin mukanaan. Kämpällä
saatiin aamulla puuroo, joko ohrapuuroo tai muu-
ta. Jos halus kahvia piti viedä pöönät mukanaan.

Saunakin kämpillä oli ja sen sai itte lämmittää,
jos halus.

Säällä kuin säällä tehtiin töitä. Satoi tai paistoi.
Kerran menin Mustajärven maahan ja pakkasta oli
42 astetta. Kylmää kyytiä se oli. Ensiksi tein nuo-
tion ja pidin sitä valkiaan palamassa, kolme kertaa
piti käydä lämmittelemässä. Piti ottaa kengätkin
jalasta, kun meinas jalaat paleltua. Mutta työni tein
pakkasesta huolimatta, sen kahdeksan tuntia.

Koiviston Eero oli hyvä työkaveri mettätöis,
tunnusti kämpillä nuoremmille, että äläkää ruvek-
ko Matin kans kilpaileen, se on niin kova tekeen,
ettette sille päriää..Oli Gripin Pekkaki sanonu mei-
dän Heikille, että onse kova tekeen.

Sarkapusero ja saapashousut työvaatteina. Sit-
te ku Korjansalo jäi eläkkeelle, sillä oli nahkatak-
ki ja nahkahousut eikä se enää tarvinnut niitä, sain
ne ilimatteiks silta. Ne oli niin isot, se oli isokokoi-
nen mies, että sinne alle mahtu pusero ja housut oi-
kein hyvin. Moottoripyörällä kuljin, olikin muka-
vaa, kun tuuli ei menny vaatteista läpi. Naaman
suojuksiakin oli saatavilla. Kumiteräsaappaat oli
käyttökelpoiset, niihin vaan paksut villasukat. Sa-
devarusteitakin oli. Moottoripyöriä mulla oli usei-
ta ainakin IC ensimmäisenä, BSA, Java. italialainen
Kilera ja lopulta sitte hankin auton.

Vaimokin oli joskus mukana kuorimassa ja pi-
noomassa, kyllä sekin osaa niitä hommia. Pojat al-
koi olla jo sen verran isoja ja mummu hyvä kun-
nos, että pysty kattoon niiden perään. Tytär syntyi
myöhemmin.

Moottorisahat tuli 50-60-luvun aikoihin, oli
mulla ollut aikaisemmin parikin sahaa, mutta vas-
ta Homelite Zippi oli semmonen peli, että alako
homma käymään. Jossain työmaalla näin kaveril-
la semmoisen, että hankin ittellenikin, 5 vuotta se

kesti sahata. Aikojen myötä Metsähallitukselle tuli
semmoinen tapa ettei enää kirveellä karsittu, vaan
moottorisahalla ja se kulutti sahaa nopeasti. Mi-
nulla kului 50 sahaa työmailla.

Ensimmäinen sahani painoi 16,5 kiloa ja seuraa-
va 12 kiloa. Lopulta mun viimeisin sahani painaa
enää 3 kiloo, eikä tarte paljoo nypätä, kun lähtee
käyntiin. Teen vielä omiksi tarpeiksi rankapuita ja
sähkökäyttöisillä apuvälineillä niistä saa helposti
klapia.

Hakkuualue oli pystyyn mitattu. Määräala mer-
kitty värileimalla. Kun oli oman alueen puut teh-
nyt sai jatkaa seuraavalla vapaalla alueella. Joskus
kyllä tuli vahinko, kun sattui kaataan naapurin lei-
muualueelta ison puun ja karsinukki sen valmiiksi.
Naapuri vaan kiitti.

Kyrön rankaa, mäntypuuta ei saanu kuoria mä-
täkuun aikaan, ne tummu. Olin hyvis väleis met-
sätekniikko Korjansalon kanssa. Muut joutu oleen
mätäkuun ajan kotona, mutta mulle se sano, tee
halkoja. Se tiesi mun kunnollisen halkomotin, en
tehny pinoomises vilunkia.

Metsähallitus hankki kulkuvälineeksi Ford
Transitin, joka kulki Kuivaskylän kautta ja sen
suunnan miehet kulki sillä, Elo Myllyniemi, Ojalan
Eero ja muita.

Minunkin olis pitäny kulkee siinä kyytis, mut-
ta sain sovittua kumminkin omalla kyytillä kulke-
minen.

Sairaus alkoi kiusaamaan, joten lopuksi ennen
eläkkeelle jäämistäni tein talonmies- ja korjaus-
hommia kämpille.

Hätävaran joulut

Piirsin pilakuvia Ylä-Satakuntaan nimellä Hätävara alkaen vuodesta 2000. Piirtäjän "ura", jos sitä sellaiseksi voi kutsua, kesti vajaat 15 vuotta. Sitten ehtyi luovuus ja pidin parhaana lopettaa toistaiseksi.

Monenlaista tuli kuitenkin vuosien mittaan piirrettyä ajankohtaisista teemoista, joista yksi ohittamaton joulukavuotinen hitti oli joulukavut. Aiheiksi päätyivät niin joulukavut, perinteet joulupukkeineen ja tonttuineen kuin lumettomuuskin.

Viimeisessä lehdessä ennen aattoja yleensä muistutin joulun perimmäisestä tarkoituksesta. Niihinkin kuviin kuitenkin upotin huumoria, joka löytyy vaikkapa paimenten kylpytakeista, tiernapoikien miekkoina toimivista siivousvälineistä ja lammasta esittävästä villakoirasta.

Niina Kivioja

Lapsuuteni jouluaatto

Elsikki Wallenius

Lapsuudessani, joka sattuu 1950-luvulle, oli joulunvietto maaseudulla hyvin erilaista kuin tänä päivänä. Sodanjälkeinen rauhan vuosikymmen oli kasvattanut kiinteitä pienperheitä, joiden vanhemmat uurastivat sodan aikana rappeutuneiden tai sodan jälkeen rakennettujen ja raivattujen kotien ja peltöjen parantamiseksi. Jokainen aikuinen oli aloittanut Suomen uudelleenrakentamisen omalla paikallaan. Sodan melskeessä oli perhe-elämä varmasti tuntunut tavoittamattomalta. Kun rauha lopulta tuli, siitä tuli perheitä yhdistävä voima.

1950-luvulla muodostunut pienperhe, joita oli maasamme varsin paljon, valmistautui rauhassa ja rakkaudella joulun viettoon. Ulkonaiset puitteet olivat vaatimattomat tähän päivään. Maaseudulla, usein isiltä periytyt kotirakennukset tai sodan jälkeen rakennetut pientalot, muodostivat asuinympäristön.

Minun perheeni alkoi viettää joulua vanhassa pihapiirissä. Asuinhuoneina olivat suuri tupa, keittiö ja kamarit. Pihapiirissä oli navetta, lammassavetta, sauna, talli, kellari ja aittoja. Jouluaattona rakennusten ylle laskeutui aivan kuin salaperäinen valkea hunt. Kotikuuset ja -koivut kimmelsivät pihavalon loisteessa kuin taivaan tähtöset. Pikkuveljeni ja minä olimme aivan lumoutuneita nuuhkaistessamme lämpiävän joulusauunan savua ja valmistuvien jouluruokien tuoksua. Lisäksi joulupukin odotus jännitti.

Kun ulko-ovesta kurkistimme pihapiiriin, näimme selvästi tonttujen luikkivan aittojen ja tallin takana ja kuulimme joulupukin poron aisakellon helisevän kanakaalla. Sitten menimme joulusaunaan. Kuinka ihanan tuoksuinen voikaan olla vastapesty sauna! Jo tuohon ikään saunaan liittyi jotakin pyhää. Me lapsetkin tiesimme, että "saunassa pitää olla kuin kirkossa". Joulusauunan tunnelmaa lisäsivät vielä viheriäntuoksuiset juhannusvihdat, kotijärven vedellä heitetyt löylyt ja uusi saunasaippua.

Ja sitten saunasta tupaan vauhdilla, niin että tukka viimassa jäättyi. Tuvassa kuusen ja kynttilöiden tuoksu, suuri pöytä katettuna satakuntalais-karjalaisilla her-

kuilla. Isän lukema ruokarukous, joka aivan kirvoitti kyyneleet silmiin kaikesta siitä hyvästä, mitä oli ihmislapselle jouluna suotu. Kaiken ruuanrunsauden keskellä perheen herkkuna oli lipeäkala, joskaan me lapset emme siitä niin välittäneet.

Jo viikkoja ennen joulua me lapset havaitsimme kylätiellä pyöräileviä ukkoja, joiden pyöränjobbarilla oli pitkiä, kuivia kapakalannippuja. Se ennusti joulua.

Jouluaerialla me lapset kyselimme isältä, missä kohden kylää joulupukki oli tulossa. Isä vastasi, että pukki lähestyy pohjoissuunnasta, milloin minkäkin talon kohdalla. Lopulta isä nousi aterialta ja sanoi lähtevänsä antamaan hevosille joulukauroja. Siihen retkeen olikin kätkeytynä juju.

Juuri kun isä oli poissa, saapui niin hartaasti odotettu joulupukki. Jo tupaan saattoi kuulla, miten villiintynyt poroa komennettiin. Sitten eteisessä sellaiset askeleet, jotka olivat vain oikean joulupukin askeleet. Rasakas tuvan ovi avautui ja viirusilmäinen joulupukki astui sisään ja kätteli meitä lapsia jääkylmällä kädellä. Veljeni oli nelivuotias ja istui hievahtamatta äidin sylissä. Minä vähän vanhempana uskalsin sentään vaihtaa muuttaman sanan joulupukin kanssa, jopa laulaakin ja auttaa lahjojen jaossa. Vaikka lahjat olivat vaatimattomia, tuntuivat ne kuin taivaan lähettämiltä.

Paketista löytyi kotikudonnaisia, mutta pikkutytön mieltäni kiehtoi erityisesti paperinukkien ja kiiltokuvaenkelien virheetön kauneus. Enkelinkuvia katsellessa ja kosketellessa voin selvästi kuulla enkelikuoron laulavan jouluaaton tummalla taivaalla: "Enkeli taivaan lausui näin, miks' hämmästyitte säikähtäin."

Kun ilta kului pidemmälle joululahjoja sovitellessa ja ihaillessa, tuli lapsille väsymys. Tuntui satumaiselta nukahtaa tällaisissa tunnelmissa viileiden, tuoksuvien lakanoiden välissä, lämpimässä kamarissa kuusen varjoon, jouluyön rauhaan, jonka vain lapsi voi kokea vaatimattomuuden, puhtauden, kauneuden ja tuoksujen keskellä.

Joulu-korona

Joulupukki yksiksensä
pajassansa luuraa,
kas kun tontut netin kautta
etätöissä duunaa.

Kysytä ei keltään enää,
ootko ollut kiltti,
tärkeintä on tietää,
onko nuhanenä piltti.

Eipä pukki itse lähde
talven viimaan, hyhmään.
Kolmesataavuotiaana kuuluu
riskiryhmään.

Tänä vuonna lahjat jakaa
Ameriikan pukki,
Remdesviiri kuurin sai
on maailman tervein ukki!

Beetleheimiin pyhä pari
väkijoukkoon pinkoi.
Kannattanut ei ois mennä,
se oli viruslinko.

Joosefkaan ei sitten päässyt
synnytykseen mukaan,

talli tarkoin eristettiin,
ei sisään päässyt kukaan.
Enkelit ois viestin tuoneet
paimenien tupaan,
viestintä vaan kilpistyi nyt
maahantulolupaan.

Tietäjiä houkuttaisi
matkailemaan tähti,
vaan pelottaa nyt kaikki,
mikä itämailta lähti.

Mökin Miina kirkkotielle
naamallansa maski
lähti sekä hyvin tarkkaan
kontaktinsa laski.

Mäen rinteen alla
pressukatos töröttää,
siellä vanupuikko
limakalvoon töksähtää.

Taavetti ja Tiina pääsi
viruskannoille,
jäljitystä järjestivät
altistuneille.

Kello löi jo viisi,
mut lapset kotiin jää,
aikuisetkin piiri
karanteeniin määrää.
Riemua on pelkkää
ja hymyyn käypi suu,
vaan tiedetä ei vielä,
josko tauti uusiutuu.

Oi jospa ihmisellä
ois joulu ainainen
ja jospa joskus vielä
oisin vastustuskykyinen.

On äiti laittanut kystä kyllä
ja kinkkuakin on,
vaan olispa Kiinan poika
ollut syömättä lepakon.

Vaan lämmin, hyvä, hellä
on mieli jokaisen,
kun muita tervehdämme
päästä turvavälien!

Katri Kallio

Suomen marsalkan kuolemasta tulee tammikuussa 70 vuotta

Suomen marsalkka, valtionhoitaja ja maamme kuudes presidentti Carl Gustaf Emil Mannerheim kuoli 28. tammikuuta 1951 Lausannassa Sveitsissä. Mannerheim oli tuolloin 83-vuotias.

Parkanossa syntynyt ja koulunsa käynyt isäni Tapio Syvänen (1942–1994) kirjoitti Mannerheimista oppikoulun kuudennella luokalla aineen otsikolla *Eräs ihailtava suomalainen*. Oppikoulun kuudesluokkalainen eli lukiolainen oli noin 16–17-vuotias, joten kirjoittamisajan kohta lienee lukuvuosi 1958–1959.

Aineen tyyli on marsalkkaa varauksettomasti arvos-

tava ja kunnioittava, ja heijastanee todennäköisesti melko monen muunkin ajatuksia Mannerheimista tuohon aikaan.

Mannerheimin työhön ja persoonaan on toki kaikkinä aikoina kohdistunut myös arvostelua. Hänen monenlaista vaikutustaan Suomen historiaan ja yhteiskuntaan on kuitenkin vaikea kiistää, vaikka ei olisi-kaan yhtä vakuuttunut hänen erinomaisuudestaan kuin 1950-luvun lukiolainen.

Niina Kivioja

Eräs ihailtava suomalainen

On henkilöitä, joiden elämäntyö on vaikuttanut ratkaisevalla tavalla oman kansansa kohtaloihin. Suomen historian suurimpia miehiä ja loistavimpia hahmoja on Suomen Marsalkka Carl Gustaf Mannerheim.

Gustaf Mannerheim oli monilla taistelukentillä koeteltu soturi. Hän palasi kotimaahansa miehuutensa parhaina vuosina valmiina. asettamaan oman maansa käytettäväksi suuret kykynsä, rikkaat kokemuksensa ja isänmaan rakkautensa. Hänelle uskottiin kunniakkain tehtävä, jonka ihminen voi saada, maansa vapauttami-

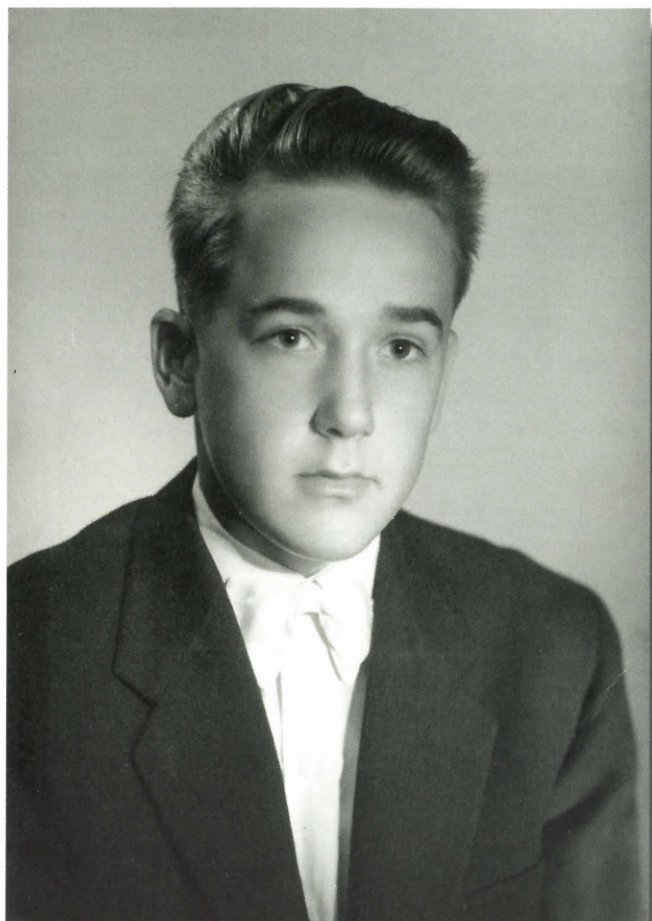
nen. Tämä ”valkoinen kenraali” johti vapaussotamme onnelliseen päätökseen, mutta sisäisesti kansamme oli rikkinäinen ja kahteen leiriin jakautuneena. Sodan jälkeen Mannerheim koetti kylvää sovun ja yhteisymmärryksen siemeniä teroittaen yksimielisyyden merkitystä vasta itsenäisyytensä saavuttaneelle kansallemme.

Kun Mannerheim huomasi, että hän ei tarvittu, hän oli aina valmis vetäytymään syrjään eikä silti tuntenut katkeruutta. Mutta kun häntä pyydettiin, hän oli taas valmis palvelemaan maataan.

Euroopassa puhkesi suursota v. 1939 ja oma maammekin joutui sodan pyörteisiin. Äärimmäisen vaaran hetkellä Mannerheim oli se mies, johon voitiin turvata ja luottaa. Tasavallan presidenttimme antoi armeijan ylipäällikkyyden kykenevälle ja taitavalle johtajapersoonallisuudelle Marsalkka Mannerheimille. Hänen horjumaton velvollisuudentuntonsa sai hänet ottamaan vastaan tehtävän, jonka vaikeuden hän tunsikin paremmin kuin kukaan muu. Mutta nyt hän sai nähdä toteutuneena sen, mitä hän oli teroittanut mieliin vuodesta 1918. Yksimielisenä, rintaa rinnan oltiin nyt valmiit puolustamaan isänmaata. Talvisodan päättyessä maaliskuun 13. päivänä 1940 kohdistui koko kansamme jakamaton kiitollisuus Marsalkka Mannerheimiin. Hänen ansiostaan kansamme kesti raskaat talvisodan päivät. Jatkosodassa kesällä 1941 jälleen isänmaa tarvitsi Mannerheimiä. Taitavana sotapäällikkönä hänestä tuli kansamme voimantähtä, jota ilman kansamme ihmeellinen taistelu ylivoimaa vastaan ei olisi ollut mahdollinen.

Marsalkka Mannerheim oli myös taitava valtiomies. Hän oli maamme valtionhoitajana itsenäisyytemme vakiinnuttamisen aikoina. Hän teki työtä kansalaissovinnon ja kansan eheyttämisen hyväksi. Hänen pettämättömyyden velvollisuudentuntoaan osoittaa sekin, että hän v. 1944 valtiollisesti vaikeana aikana otti vastaan tasavallan presidentin tehtävän.

Marsalkka Mannerheim on myös suorittanut yhteiskunnallisen uudistajan tehtävän. Hän oli nähnyt sodan kauhujen käyvän yli monien maiden ja lopuksi yli oman maamme. Hän tiesi, mitä merkitsi sodan mukanaan tuoma kurjuus. Hänen merkittävä osuutensa yhteiskunnalliseen rakennustyöhön tähtäsi paremman ja sopusuhtaisemman yhteiskunnan luomiseen. Jo va-

Aineen kirjoittaja Tapio Syvänen noin 15-vuotiaana.

paussodan päivistä Mannerheim mää-
rätietoisesti työskenteli nousevan pol-
ven, sairaiden ja puutteessa olevien
sekä sotainvalidien hyväksi. Tähän työ-
hön häntä kannusti lämmin myötätun-
to hätään joutuneita kohtaan. Hänen
toimestaan perustettiin Kenraali Man-
nerheimin Lastensuojeluliitto -niminen
järjestö, joka on suorittanut ensiarvois-
ta työtä nousevien sukupolvien hyväk-
si. Hän viitoitti Punaisen Ristin tulevan
työn maassamme, ja se kasvoi suureksi
kansalaisjärjestöksi.

Myös partiotyö oli lähellä Manner-
heimin sydäntä. Hän näki partiojärjes-
töissä nuorten erinomaisen kasvattajan
kunnon kansalaisiksi.

Vain harvoja voidaan verrata Suomen
Marsalkkaan yhteiskunnallisena uudis-
tajana itsenäisyysvuosinamme. Hänen
aloittamansa työ laajenee ja voimistuu
vuosi vuodelta, ja se tuottaa yhä run-
saampia satoja.

Suomen Marsalkka Mannerheimille
ovat isänmaa, yksimielinen kansa, sen
nuoriso sekä voimakas puolustus ol-
leet kaiken muun yläpuolella. Hänen ni-
mensä on aina säilyvä kansamme aika-
kirjoissa, jonka vapauden vertauskuva
hänestä on tullut.

Tapio Syvänen VI lk

Mannerheim

kanra, sen nuoriso sekä voimakas
puolustus olleet kaiken muun
yläpuolella. Hänen nimensä on
aina säilyvä kansamme aika-
kirjoissa, jonka vapauden vertaus-
kuva

Eräs ihailtava suomalainen
Tapio Syvänen. VI lk.

On henkilöitä, joiden elämäntyö
on vaikuttanut ratkaisevalla tavalla
oman kansansa kohtaloihin.
Suomen historian
miehiä ja loistavimpia
on Suomen
Mannerheim
Gusta

Joulupukilla murheita

Hannu Tiainen

Joulumuori oli ymmällään. Aina kiltti ja hyväntuulinen Joulupukki ei ollut entisensä. Kesästä saakka Joulupukki oli sutinut valkoista partaansa mietteisään, äreänä, kulmat kurtussa. Elettiin jo sentään lokakuun alkua ja tontut vain pyörittivät peukaloitaan. Vihdoin viimein Joulumuori rohkaisi mielensä ja otti asian puheeksi:

- Mikä sinun on kallis siippani? Olet jo kauan ollut puhumaton, pyöritellyt partaasi, että kohta on enää haivenet jäljellä, eihän sinua lapsetkaan pian tunne. Istuppas nyt siihen Pukin tuoliin ja kerro huolesi.

Pukki istahti, hän ei koskaan ole uskaltanut olla Joulumuorille vastaan. Huokaili, puistellen päätänsä. Köhisi ja murisi, kunnes sai avattua suunsa:

- Ei taida tulla lapsille joulua. Ei pääse tontut liikkeelle, pukin aika alkaa olla ohi?

- No hyvänen aika, mitä se pukki nyt horisee, totesi muori.

- Etkö sinä muori hyvä seuraa aikaasi, vastasi pukki tuohtuneena?

- Katsos kun tuli se viheliäinen virus. On kuulemma Korona nimeltään. On kerrottu olevan vaarallinen peto ja koko maapallon väki on suunniltan sen edessä, jatkoi pukki vaikerrustaan.

- Minä en semmosia usko, omiaan höpiset, epäili muori kahvia ryystäessään.

- Pukin naama punehtui entisestään, löi kävelykkeppiään lattiaan ja möreällä äänellä lausui:

- Sanohan muoriseni, olenko koskaan horissut tai puhunut höpöjä, olenko, sano nyt?

- Et, et ole lepytteli muori pukkia. Sen vaan sanon, että olipa sellainen Korona olemassa tai ei, niin koskaan ei kukaan ole uskaltanut nousta Joulupukkia vastaan, eikä nouse nytkään, usko pois.

- Mitä minä sitten teen, kun kaikki ovat karanteenissa, eivät uskalla liikkua, kun se virus pomppii ihmisistä toisiin sairastuttaen heidät, pukki huokaili. Nousi seisomaan levittäen kädet ja jatkoi:

- Miten voin lähettää tonttuparat noihin koronapesäkkeisiin? Joululahjatoiveet toki saan sähköpostilla, jos lähetän täältä Korvatunturilta viestin per-

heisiin. Mutta miten onnistuu ikkunoista kurkkiminen, ovatko lapset olleet kilttejä, mitäs siihen sanot, keksippä nyt hyvä keino Joulumuori?

- Kerro sinä, kun olet niin tietäväinen, miten ihmiset liikkuvat, tuhahti Muori myös hieman hiiltyen.

- No niillä on sellaiset kankaat suun edessä, pesevät käsiään ja pitävät turvavälejä toisiinsa. Miten pukki voi jakaa lahjoja jos täytyy olla kaukana lapsista, sanoppa se, kun tunnut kaikki tietävän, kysyi pukki parta tutisten.

- Elä nyt hyvä pukki hermostu, enhän minä nyt millään pahalla. Kyllä kaikki järjestyy, kun aletaan toimeen. Laitetaan tontut ompelemaan punaisia suojia suun eteen. Ovat komeita punaiset tonttulakit päässä. Ja kuule, minä Muori teenkin sellaiset liemet, että ei uskalta tulla virus lähellekään, olipa minkälainen ulkomaan elävä tahansa, hihkui Muori innoissaan.

- No jopas on Muorilla konstit ja keinot, innostui myös Joulupukki. Hetken päästä kuitenkin lysähti takaisin istumaan, huokaisten taas syvään. Entäs porot, millä minä ja tontut aattona kierrämme jakamassa lahjoja? Kai se Korona on myös porojen kimpussa, eikä niille voi suun eteen laittaa mitään, tukehtuvat vielä juostessaan, mietti pukki alistuneena.

Pukki jatkoi vielä yksinpuheluun.

- Entäs Petteri, minun rakas poroseni - punainen kuono jo valmiina. Ihmiset kurkkivat ikkunoista pukkia odottaessa ja jos näkevät vilauksenkaan Petterin kuonosta, eivät aukaise ovea, mitä sitten tehdään, pohti huolten täyttämä Joulupukki?

- Kuules nyt tarkkaan mitä Muori sinulle sanoo ja paina mieleesi: Lapset ja aikuiset tietävät kuinka Joulupukki ei koskaan vaarantaisi lasten, eikä kenenkään terveyttä. Olet elänyt jo yli neljäsataa vuotta, etkä koskaan ole tuottanut lapsille huolta ja murhetta. Päinvastoin, olet tuonut koteihin iloa, rauhaa ja hyvää tahtoa.

Niin Joulupukki ja Joulumuori nousivat, ottivat toisiaan kädestä, muiskauttipa pukki vielä partaisen pusun Muorille, rientäessään Tonttujen luo. Ja pian alkoi Korvatunturilta kuulua kalina ja kalske kun joulua alettiin valmistella. Tontut riensivät iloisina matkaan ja kuinka ollakaan, kohta ikkunoiden takana nähtiin kummallisia jälkiä ja tuoksua. Oli nimittäin Joulumuori keittänyt ihanan hajuista lientä, jota oli suihkuttanut tontuille ja joka varmasti piti viruksen kaukana.

Jouluaattona tontut valjastivat porot, syöttivät ja juotivat hyvin, Joulupukki silitti Petteriä, joka punaisella kuonollaan johdattelisi taas kerran Joulupukin lapsien luokse. Mutta vielä Joulumuori riensi suojain kädessä rappusilta porojen luo ja tarjosi sitä pukille. Joulupukki nauroi ja sanoi, että hänen valkoinen partansa suojelee pukkia. Lähtivät matkaan huiskuttaen muorille hyvän joulun toivotukset, lasten jo kiihkeästi sydämet pampailleen odottaen Joulupukin tuloa.

*Iloista Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta*

Parkanon Kirjapainolta jääneiden arkistojen kätköistä löytyi taannoisen siivouksen yhteydessä joulukortteja, jotka on kääntöpuolella olevien tietojen mukaan suunnitellut taiteilija Germund Paaer. Korteissa kerrotaan, että myyntituotot ovat menneet Kihniön kirkonkylän oppilaiden ja Kihniö-Seuran hyväksi. Samaan korttisarjaan on kuulunut yllä olevan lisäksi muitakin kuva-aiheita. Kortteihin ei ole merkitty niiden painamisvuotta. Muistaako joku kihniöläinen olleensa mukana teettämässä näitä kortteja, ja löytyneekö niitä vielä muidenkin kaapeista?

Niemisen perhe tuli Jääskestä evakkona Parkanoon

Maarit Lehto

Kaksi tuntia aikaa lähteä omasta kodista evakkomatkal- le. Märät lastenpyykit koppaan, 2 viikon ikäinen vauva kainaloon ja 7 muuta lasta mukaan.

Näin alkoi Eine Silomäen vanhempien Elsa ja Eino Niemisen evakkomatka sodan alta Jääskestä kesäkuus- sa 1944. Tykkien jyske kuului lähellä, kun perhe suunta- si rautatieasemalle.

Juna oli täynnä sotilaita ja evakkomatkalaisia. Junat kulkivat hitaasti, matkalaisia oli paljon ja tungos kova. Tässä tuoksissa putosi perheen 16-vuotias Yrjö-poika junasta.

Perhe jäi pois seuraavalla pysäkillä ja isä lähti kävele- mään takaisin päin radan vierustaa etsimään poikaansa. Yrjö löytyi hyväkuntoisena, joskin oli polvensa loukan- nut pudotessaan liikkuvasta junasta.

Märät pyykit kuivateltiin matkan aikana jollain kou- lulla.

Kaikilla evakkomatkalaisilla ei määränpää ollut tie- dossa, mutta Niemisen perhe tiesi matkustavansa Par-

kanoon. Parkanossa asui Eino Mäkisen äiti, Elina Har- tusniemi pienessä mökissään.

Mäkitupalainen Elina Hartusniemi oli aikaisemmin 1920-luvulla lunastanut tilan Viljakasta. Hänen poi- kansa isä lähti Amerikkaan, jonne Elinankin piti lähteä, mutta hän perui lähtönsä.

Elina Hartusniemi työskenteli piikana pappilassa. Hän oli pidetty työntekijä, ja rovasti Tommila oli raken- tamassa hänelle vanhasta riihestä asuinpirttiä. Mökissä oli yksi tilava huone.

Naapurit auttoivat evakkoperhettä

Tilavassa yksihuoneisessa mökissä oli kuitenkin ko- vin ahdasta, kun 10-henkinen evakkoseurue sinne pel- mahti. Elina-mummo oli jo varsin iäkäs ja huonokun- toinen. Hän muutti vanhainkotiin, jonne hän olisi siirty- nyt, vaikkei hänen poikansa perhe olisi mökkiin muut- tanutkaan.

Naapurit auttoivat evakkoperhettä, lainasivat astioita ja päästivät omaan saunaansa saunomaan.

Parkanolainen Eila Nieminen oli sotalapsena Ruotsissa. Naapurimaasta tuli aikuisena hänen uusi kotimaansa.

Yrjö Nieminen Jääskenen asemalla.

Perheenisä rakensi mökkiin lisää tilaa ja saunan.

Parkanolainen Eine Silomäki (o.s. Nieminen) on paljon sisarusiaan nuorempi. Hänellä ei ole muistoja sota-ajalta eikä sisarensa Eilan lähdöstä Ruotsiin sotalapseksi.

- Eila lähti noin 9-vuotiaana sotalapseksi. Isä vei hänet veneellä ja kävellen Kairokoskelle Parkanon asemalle. Eila oli ollut hyvin onnellinen Ruotsiin lähtemisestä ja hyppinyt ilosta.

Pikkutytön ajatukset naapurimaasta osoittautuivat oikeiksi. Sisarukset Vivan ja Gösta olivat mukavia ja pitivät työstä hyvän huolen.

Sijaisperhe lähetti sotalapsensa kotiin kaikenlaisia peruselintarvikkeita, kuten vehnäjauhoja, riisiä ja kahvia. Perheen äiti haki ne kolkalla järven poikki.

- Jouluksi saimme myös luumuja. Ensimmäisen appelsiiniini söin heidän lähettämästään paketista, Eine Silomäki sanoo.

Palatessaan takaisin Parkanoon Eila puhui vain ruotsia. Paluu kotiin ei ollut helppo, ja sijaisperhe olisi mielellään pitänyt suomalaistytön omanaan.

Eila tykästy naapurimaan ystävällisyyteen siinä määrin, että hän nuoreksi kasvettuaan muutti Ruotsiin. Hän eli elämänsä Öölannin saarella ja piti yhteyttä sota-ajan kasvattivanhempiansa Vivaniin ja Göstaan.

Niemisen perheestä lähti myös kaksi muuta sisarusta Ruotsiin. He muistivat paketein nuorinta sisartaan.

- Sain heiltä aivan ihania leluja. Ne olivat tietysti lapsena hyvin tärkeitä ja jäivät mieleen, Eine Silomäki totea.

Reino Nieminen Jääskenen koulun portailla.

Ikävä Karjalaan kalvoi läpi elämän

Karjalasta Parkanoon muuttaneessa perheessä etenkin Jääskessä syntynyt ja kasvanut äiti ikävoi kovasti lapsuuden ja nuoruuden kotipaikkakuntaansa.

- Lauantaisin leivoimme äidin kanssa ison määrän karjalanpiirakoita, Eine Silomäki sanoo.

Myöhemmin, 1990-luvulla äidille tarjoutui mahdollisuus käydä synnyinseudullaan, mutta hän ei huonokuntoisena jaksanut sinne enää lähteä. Kaipuu Karjalan laulumaille oli kuitenkin kova loppuun asti.

Sen sijaan hänen poikansa Yrjö ja Reino kävivät synnyinseudullaan. Yrjö kävi useita kertoja, mutta Reinolle riitti yksi matka.

Joulusiivo

Katri Kallio

Kreikkalaisessa mytologiassa esiintyy sankari Herakles, joka muitten urotöittensä ohessa siivosi Augeiaan tallin. Ovela Augeias ajatteli, että kun pistetään sankari luomaan lantaa, niin hänen sädekehänsä automaattisesti himmenee ihailijoiden silmissä. Mutta tätä iloa hän ei saanut, koska Herakles, yli-ihminen tai puolijumala kun oli, käänsikin kaksi jokea virtaamaan tallin läpi ja niin tuli putipuhdasta yhdessä päivässä. Ja arvatenkin harput helisivät, viini virtasi ja kohtalainen palkkiokin oli luvassa – vaikka kelju kunkku koetti sittemmin maksussa laistaa. Heraklesta ei kumma kyllä tunneta siivouksen suojelijana, vaikka tuo uroteko on minun mielestäni mainioin kaikista kahdestatoista. Kaikki muut olivat ryöstämistä ja sellaisten otusten surmaamista ja pyydystämistä, joita nykyään pidettäisiin uhanalaisina.

Oikeastaan päivänvalon kestää vain tuo mahtava siivousurakka ja tätä muinaistarua olen mielelläni jakanut perheeni nuorisolle, kun joskus olen joutunut huomauttamaan, että herran tai neidin kämpä on kuin Augeiaan talli. Kun työssäkäyvä perheenäiti valmistaa perheelleen juhlaa kuten joulua, pääsiäistä tahi juhannusta, on kotoisen residenssin saattaminen juhlakuntoon tuohon muinaiseen tallisiivoukseen verrattava uroteko.

Siivoojalle harvoin kunnian kukko laulaa ja ainakaan ei ylistetä sotkun ja siivottomuuden kimppuun käyvän henkilön rohkeutta, sitkeyttä ja johtamistaitoa. Pikemminkin aktiivinen puhtauden ylläpitäjä on kauhistus, joka kyykyttää perheparkaa kohtuuttomilla odotuksilla osallistumisesta. Terapian tarpeessa on tuommoinen suorittaja Luuta-Hilta. Mediakin kehottaa hellittämään omassa mielessä olevista liiallisista vaatimuksista, suomaan perheelle vapautuksen kireän syyllistävistä ilmapiiiristä, heittämään uuniin kanelia ja sytyttelemään kynttilöitä oikean tunnelman luomiseksi ja sotkun piilottamiseksi. Lopuksi aina pikkunäppärästi todetaan, että kaappisiivous on turhaa, sillä ”ethän aio viettää juhlapyhää kaapissa”!

Ikään kuin olisin turhantarkka millipirkko, jonka sie-

lunrauhan viikkaamaton käsipyyhepino veisi. Hui, hai – monilapsisessa perheessäni luovuin kauan sitten suuremasta lipastojen, piironkien, senkkien, kaappien ja vaatehuoneiden sisäistä feng shuita, kunhan sinne vain pystyi tunkemaan mahdollisimman paljon asioita pois näkyvistä ja mielestä. Itseasiassa olen aina kaivannut Harry Potter -kirjassa ollutta tarvehuonetta, johon mahtui määrättömästi tavaraa, mutta joka ei vienyt tilaa itse talosta ja jonka ovi ilmaantui vain tarvittaessa.

Ja toisaalta en voi kuvailla itseäni suurpiirteiseksi, kukaan, koska minut on useaan otteeseen tavattu suoritamassa maton hapsuja, asettelemassa sohvatyynyjä ja mallaamassa verhojen ja pöytäliinojen värisävyjä just eikä melkein toisiinsa sointuviksi.

Perhettä olen syyllistänyt surutta jo kolmekymmentä vuotta. Kannattanut mattoja edestakaisin, ilmoittanut nuorisolle, että sängyn alunen ei ole edellä mainittu ”tarvehuone”, jakanut askareita, saanut kaikki inhoamaan sananlaskua, jossa ”kaikki kantavat kortensa yhteiseen kekkoon” ja tehnyt tietäväksi, että mikään ei ole niin ärsyttävää, kuin huiskaisten ja puoliksi tehty. En myöskään ole ikinä tehnyt pakollisista askareista ”hauskaa leikkiä” niin kuin aina välillä kasvatusgurut erehtyvät viisastelemaan. Kyllä mukulat ovat niin fiksuja, että erottavat työn leikistä, joten mitä sitä muoksi naamioimaan. Jotkut hommat on vain pakko hoitaa, niin ettei ihmiskunta huku p... pölyyn. Yllättävää on, että siivoushommissa vetelehtiminen, vältteleminen ja kiukuttelu kestää noin 18-vuotiaaksi ja sitten omassa huushollissaan nuoriso pitääkin siivon putsplank, siis moitteettomassa kunnossa.

Siivousfilosofiani kruunu ja kulminaatiopiste on joulusiivous. Tavallinen viikkosiivo on pientä joulusiivon rinnalla, kuin kevyt kävelylenkki verrattuna maratoniin. Ehkä voisi ajatella, että viikkosiivous on vuoden mittaan tehtävä treeni, jolla valmistaudutaan ultimaattiseen koitokseen joulukuussa. Sillä hankitaan kestävyttä ja pidetään rutiini yllä.

Jotta täysin ymmärtäisi joulusiivon käsitteen, pitää ensin tutustua viikkosiivoon. Viikkosiivo tapahtuu lauantaisin. Koska mummuni siivouspäivä oli lauantai, oli äitini siivouspäivä lauantai ja niin myös minunkin siivouspäiväni on lauantai. Fiksummat ihmiset siivoavat torstaina, jolloin heille jää viikonloppuna aikaa mukaviin juttuihin. Minä siivoan lauantaina, koska olen ylisukupolvisiin tapoihini pinttynyt jääräpää ja koska rakastan sitä fiilistä, kun saunan jälkeen saan luoda katseen siistiin huusholliin ja vielä sunnuntaiaamuna herätä puhtauteen – sen jälkeen tuo on mennyttä ja realisti hyväksyy asiointilan.

Juhannuksen ja joulukuun välillä kaikkea on ehtinyt kasaantua, tavaroita, pölyä, aloittamisen vaikeutta. Tavaroiden paljouteen auttaisi Marie Kondon ilosanoma KonMari, jossa taloudesta karsitaan kaikki ylimääräinen esineistö periaatteella ”jos se ei tuota iloa, sen voi heittää pois”. Ruotsista on myös rantautunut käsite ”kuolinsiivous”, jossa helpotetaan perikuntaa ja jo elossa ollessa karsitaan huusholli sellaiseen kuosiin, että lasten ei tarvitse kovin suurta kuormaa kärrätä muorin tavaroita kirpputorille.

Erään kerran seisoin kirpparin hyllykön edessä ja tajusin, että siinä oli samanlainen valikoima keittiövälineitä kuin itseltänikin löytyy ja jonakin päivänä minun kipponi ja kapponi ovat tuossa surullisessa jamassa. Mutta nuoriso saa luvan varrotu tuota hetkeä, kun eliniän ennustekin vaan nousee, joten taidan vielä pitää kamani. KonMari taas on ihan ristiriidassa oman oppini kanssa, joka on HamsTeri ja jonka tunnuslause on ”aika tavarain kaupitsee”. Niinpä toistaiseksi on vain järjesteltävä kokoelmia ja roudattava tavaroita sijainnista toiseen. Miniälle juuri esittelin äitiyspakkauksista peräisin olevat vauvan makuupussit vuodesta 1989 vuoteen 2008, neljä kappaletta, nostalgiasyistä säilytetyt ja kaikki priimakunnossa.

Pölystä ei sen enempää kuin että sitä on ja varsinkin erilaiset sähkölaitteet vetävät sitä puoleensa. Joskus katselen leijailevaa pölyä ja mietin, mistä mikin hiukkanen lienee tullut. Onko pölypartikkelissa mukana osasia ammoin täältä erkaantuneista esi-isistä, vai sisältävätkö ne maailmankaikkeuden koodin. Pölyn leijailu auringonvalossa on hypnoottista ja pohdiskeluun taipuvan havainnoitsijan siivoustoiminta ei pääse alkamaan tai tyystin pysähtyy tämän ihmeen äärellä.

Siivoukseen ryhtyminen on vaikein osa – myös minä osaan vetkutella, vältellä ja kiukutella, puu ei todellakaan ole kaukana omenoistaan. Päättäväisen aloituksen jälkeen toiminta katkeilee ja siivooja löytyy lukemasta kirjaa, lehteä tai nettiä. Siivotessani usein ajattelen läpi viikon asiat, huolet, harmit ja vielä ratkaisemattomat pulmat. Joskus kesken imuroinnin, pitää rynnätä laittamaan ajatuksia muistikirjaan. Urakan aikana en välttämättä keksi ratkaisuja, mutta pystyn järjestämään ajukoppani niin, että huhtomisen, niin fyysisen kuin henkisenkin jälkeen on hyvin seesteinen olo ja asiat siirtyvät prosessoitavaksi alitajuntaan, mistä ne ratkaisutkin sitten alkavat aikansa muhittuaan pulpahdella pintaan. Kuulostaa melkoiselta haahuilulta tämä siivousprosessi, mutta hitaan käynnistymisen jälkeen tehot löytyvät ja kokeneen kroppa toimii automaattiohjauksella, vaikka sielu liittääkin irrallaan.

Joulusiivous kestää useamman päivän, koska huushollissa on tiettyjä paikkoja, jotka käyn läpi vain jouluk-

si ja juhannukseksi ja lisäksi on joululomaileva perhe, joka tekee nopeasti jo tehdyn työn tekemättömäksi kehittämällä uutta sekamelskaa. Käyn läpi kamarin kerrallaan ennen kuin lopulta pääsen käsiksi grande finaleen eli keittiön siivoukseen. Tämä askare valmistuu aatonaattoyönä kolmen aikaan. Muu perhe nukkuu autuaan unta ja autuas olen minäkin ja vallan toisessa ulottuvuudessa – tai ehkä vaan on jo tolkkua niin irtaantunut ruumiista, että tietoisuuden taso on hälyttävästi madaltunut.

Tässä täytyy nyt mainita, että olen vallan huuli pyöreänä, kun nykyään somessa näkee ensimmäisen adventin tienoilla päivivityksiä, että ”joulusiivo tehty, piparit leivottu ja kuusi koristeltu – nyt saa joulu tulla”. Ehkä nämä päivittäjät ovat taitavia ennakoimaan tai viettävät joulua koko kuukauden – vuosi vuodelta itsekin taivun yhä enemmän tämän ajatuksen puoleen, koska ennen joulua maistuu konvehti makeimmalta ja joulutorttu rapeimmalta! Ja onhan myös niin, että eri ammateissa ajankäyttö on erilaista – jos on vuorotyöläinen ja juhlapyhille osuu monta vuoroa, niin pakkohan on juhla valmistelut tehdä luovasti hyvissä ajoin.

Mutta siis silloin aatonaattoyönä tunnen hirmuisen suurta tyytyväisyyttä tekemästani työstä ja luomastani järjestyksestä ja kauneudesta. Ihan kuin sädekehä kuitenkin himertäisi hehkuen pääni päällä ja kohottaisi minut siivoojien Olympokselle, jossa Tolun raikkaassa pinjantuoksussa saan päähäni voittajan seppeleen. Ja arvaatte varmaan, että siivoa tehdessäni olen ajatellut läpi vuoden kaikki isot asiat ja voin ne levollisesti asettaa syrjään ja keskittyä juhlaan ja perheeseen. Kun olen tämän nautinnon hetkeni saanut ei ole enää niin väliä, säilyykö järjestys. Jo seuraavana päivänä barbaarit rynnistävät läpi huushollin. Luin kerran buddhalaisista munkeista, jotka tekivät värjättyllä hiekalla monimutkaisia kuvioita pihakiveykselle. Kun tuuli puhalsi, kuvat sekoantuivat ja munkit aloittivat alusta, sillä tarkoituksena ei ollut saada aikaan mitään pysyvää, vaan oppia kärsivällisyyttä ja mielentyyneyttä. Ja nuo mielen läpi siivousta tehdessä virranneet ajatukset ovat ne joet, jotka puhdistavat tallin, joten en olekaan kärisevä marttyyri, enkä tiukka natsimutsi, vaan arkisen palvelutehtävän kautta rauhan saavuttava tietoisuuden etsijä, jonka tallissa tai tajunnassa on sijaa uudelle syntyä ja kasvaa.

Ammatistani johtuen tämän ponnistuksen jälkeen on luvassa talviuniviikko, jolloin tehdään vain välttämätön ja eletään pitsalla. Viimeistään tällöin perhekin antaa anteeksi siivoushurmoksessa mahdollisesti tulleet ylilyönnit. Ehkä teitä on muitakin huhtojia – tulevana aatonaattoyönä (tai aiemmin, jos aikataulusi niin määräävät), kohottakaamme moppimme uljaasti kohti ikuista tähtitaivasta ja tuntekaamme yhteyttä universumiin, jolla on myös tapana luoda järjestystä ja järjestäytyä mitä monimuotoisimmalla tavalla. Voisiko järjestyksenkaipuussa, organisoinnin huumassa, haahuilun taiteessa ja pohdinnan syvyyksissä olla pieni jumalallinen kosketus, jonka tunteakseen ei tarvitse istua pylvään päässä mietiskelemässä tai vetäytyä luolan yksinäisyyteen – riittää, kun kumartuu arjen ja juhlan askareisiin. Siivousrauhaa teille kaikille kanssajynnssäjille – on onni olla aktiivinen hiukkanen maailmankaikkeudessa.

Kuusijuhlassa koulukavereille kortteja

Maarit Lehto

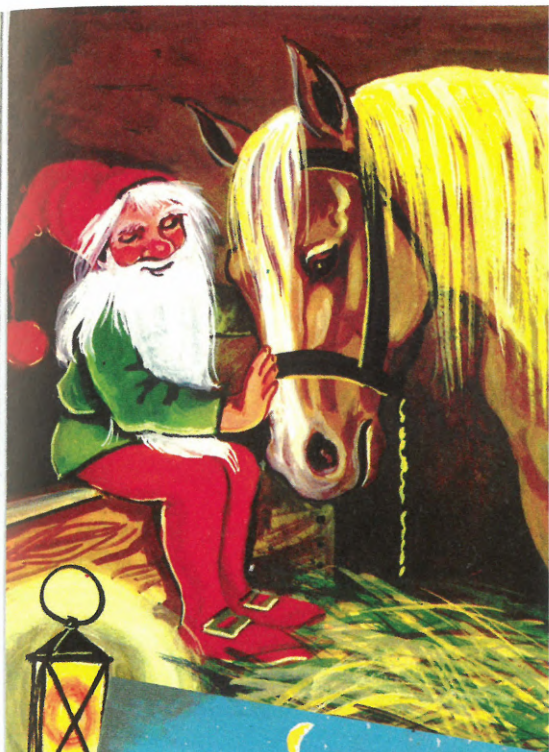
Oheiset pikkuiset kortit ovat peräisin Kuivasjärven ja Kankarin koulujen kuusijuhlista 1970-luvulta. Vanhin kortti on vuodelta 1975 ja tuorein vuodelta 1980.

Tuohon aikaan koululaiset antoivat kuusijuhlan ohjelman jälkeen pieniä kortteja toisilleen hyvän joulun toivotuksena. Samalla luokalla olevat oppilaat taisivat kaikki vaihtaa kortteja keskenään, mutta myös mui-

den luokkalaisten kanssa. Muutama keittäjältäkin saatu kortti on tallessa.

Sitä en enää muista, joko kortit joulupukki, opettajat vaiko jotkut oppilaat. Ainakaan kaikki eivät ristiin rastiin säheltäneet, sillä penkissä istuttiin aika tiiviisti opettajilta saatujen paperipussukoiden kanssa. Niiden sisältönä oli ainakin omena ja ruskea piparkakku.

Suklaan päälle voi lisätä vaikkapa kuivattuja karpaloita.

Kokeiluja joulupöytään

Moneksi jouluksi on pitänyt leipoa englantilainen hedelmäkakku ja tehdä karkit itse. Synkkänä marraskuise-
na iltana viimein tartuin toimeen.

Englantilainen hedelmäkakku maustuu jääkaapissa viikkoja, mutta hyvää on kuulemma muutamankin päivän antautumisella. Tähän on paha mitään sanoa, kun oma on vielä kylmässä ja sitä maistellaan vasta jouluattona.

Hedelmäkakusta tein vanhaan litran alumiinivuokaan vain puolikkaan annoksen. Oheinen ohje on 2 litran vuokaan.

Makeiset sen sijaan maistuivat. Siis tehtävä uusi sati juhlapyhiksi.

Englantilainen hedelmäkakku

300 g voita
2,25 dl sokeria
5 kananmunaa
4 dl vehnäjäuhoja
3 tl vaniljasokeria
2 tl leivinjauhetta
0,5 dl konjakkia
1,5 dl pähkinöitä (esim. cashew- ja hasselpähkinöitä sekä manteleita)
1 dl korintteja

1 dl appelsiininkuoripaloja
1 dl sukaatteja
1 dl kuivattuja aprikooseja
1 dl sokeroituja kirsikoita
0,5 dl vehnäjäuhoja
korppujauhoja ja rasvaa vuokaan

1. Voitele ja korppujauhota 2-litrainen rengaskakkuvuoka. Laita uuni lämpiämään 175 asteeseen.

2. Rouhi pähkinät, pilko aprikoosit ja kirsikat. Laita samaan astiaan ja sekoita joukkoon vehnäjäuhot.

3. Sekoita taikina-ainekset: vehnäjäuhot, leivinjauhe ja vaniljasokeri.

4. Vaahdota pehmeä voi ja sokeri. Lisää munat yksitellen, vatkaa koko ajan. Lisää vähitellen jauhoseosta, välillä konjakki ja loput jauhot.

5. Lisää taikinaan pähkinä-hedelmäseos. Sekoita.

6. Nostele taikina vuokaan ja tasoita.

7. Paista uunin alatasolla reilu 1 tunti. Laita foliota kakun päälle, jos se alkaa tummua liikaa. Tarkista kypsytys tulitikulla, kakku on kypsä, kun tikkuun ei tartu taikinaa.

8. Anna kakun vetäytyä tovi ennen kuin kumoat sen lautaselle.

9. Anna kakun jäähtyä. Kääri folioon ja muovipussiin. Säilytä jääkaapissa tai pakastimessa.

Pähkinänougat

200 g sokeria
2 rkl voita
riipaus kardemummaa
1 dl paahdettuja hasselpähkinöitä
1 dl paahdettuja manteleita

1. Sulata sokeri paistinpannulla, kunnes se muuttuu kullanuskeaksi. Varo ettei sokeri kärehdä,
2. Lisää voi ja sekoita puisella työvälineellä seos tasaiseksi.
3. Lisää kardemumma sekä paahdetut pähkinät ja mantelit.
4. Kaada seos vuokaan leivinpaperin päälle. Anna jähmettyä ja leikkaa paloiksi.

Suklaiset karkit

100 g voita
1,5 dl sokeria
4 rkl kaakaojauhetta
2 tl vaniljasokeria
2 rkl vettä
5 dl kaurahiutaleita
1 tl jauhattua kanelia
kardemummaa
nonparelleja

1. Sekoita huoneenlämmiin voi ja sokeri kulhossa.
2. Sekoita muut ainekset keskenään, sitten voisokeri-seokseen.
3. Pyörittele palloiksi, lopuksi nonparelleissa.

Suklaa

150 g tummaa suklaata
50 g valkoista suklaata
1/2 vispikermää
1/2 rkl glukoosisiirappia
kuivattuja karpaloita
rouhittuja pähkinöitä, manteleita

1. Hienonna tumma suklaa. Sulata mikrossa tai vesihauteessa.
2. Keitä kerma ja glukoosisiirappi kattilassa. Kaada seos sulatetun suklaan päälle ja sekoita tasaiseksi,
3. Pilko valkosuklaa ja sulata.
4. Kaada tumma suklaa vuokaan, jonka pohjalla on leivinpaperi. Valuta valkoinen suklaa päälle.
5. Kuvioi pintaa sekoittaen valkoista suklaata tummaan.
6. Lisää pintaan kuivattuja karpaloita sekä rouhittuja pähkinöitä ja manteleita.
7. Anna jähmettyä jääkaapissa. Palastele tarjolle.

Kakkutaikinaan sekoitetaan hedelmien palat ja pähkinärouhe.

Vanhaan alumiinivuokaan meni puolikas ohjeen annoksesta.

Englantilainen hedelmäkakku pääsee aattona joulupöytään.

Laurikaisen muistomerkki kunnostettiin

Maarit Lehto

Parkano-Seura ja Lamminkosken kyläseura kustansivat viime kesänä Antti Laurikaisen muistomerkin kunnostamisen. Lamminkoskella sijaitsevan patsaan puhdisti ja kirjoituksen maalasi uudelleen esiin parkanolainen Auli Mäntynen.

Samalla Anne Kyrönviita ja Leena Marjolahti kyläseurasta siivosivat patsaan ympäristöä heinäkuaisissa talkoissa.

Patsaan on kustantanut vuonna 1985 Parkano-Seura.

Muistomerkissä on teksti:

Tämän kylän asukas talonpoika Antti Laurikainen vaelsi joulukuulla 1596 Parkanon silloisen emäpitäjän Hämeenkyrön miesten kanssa ja heidän valitsemanaan johtajana täältä Ilmajoelle pyytämään ja vaatimaan Jaakko Ilkkaa tulemaan joukkoiheen Ylä-Satakunnan auttamaan linnaleirien kukistamisessa.

Ilkka suostui vaatimukseen. Näin Laurikaisesta tuli vuosien 1596-97 Nuijasodassa yksi Ilkan alipäällikkö.

Auli Mäntynen puhdisti ki-
ven ja maalasi tekstin nä-
kyviin.

Leena Marjolahti ja Anne
Kyrönviita Lamminkos-
ken kyläseurasta siivosivat
muistomerkin ympäristöä
heinäkuaisissa talkoissa.

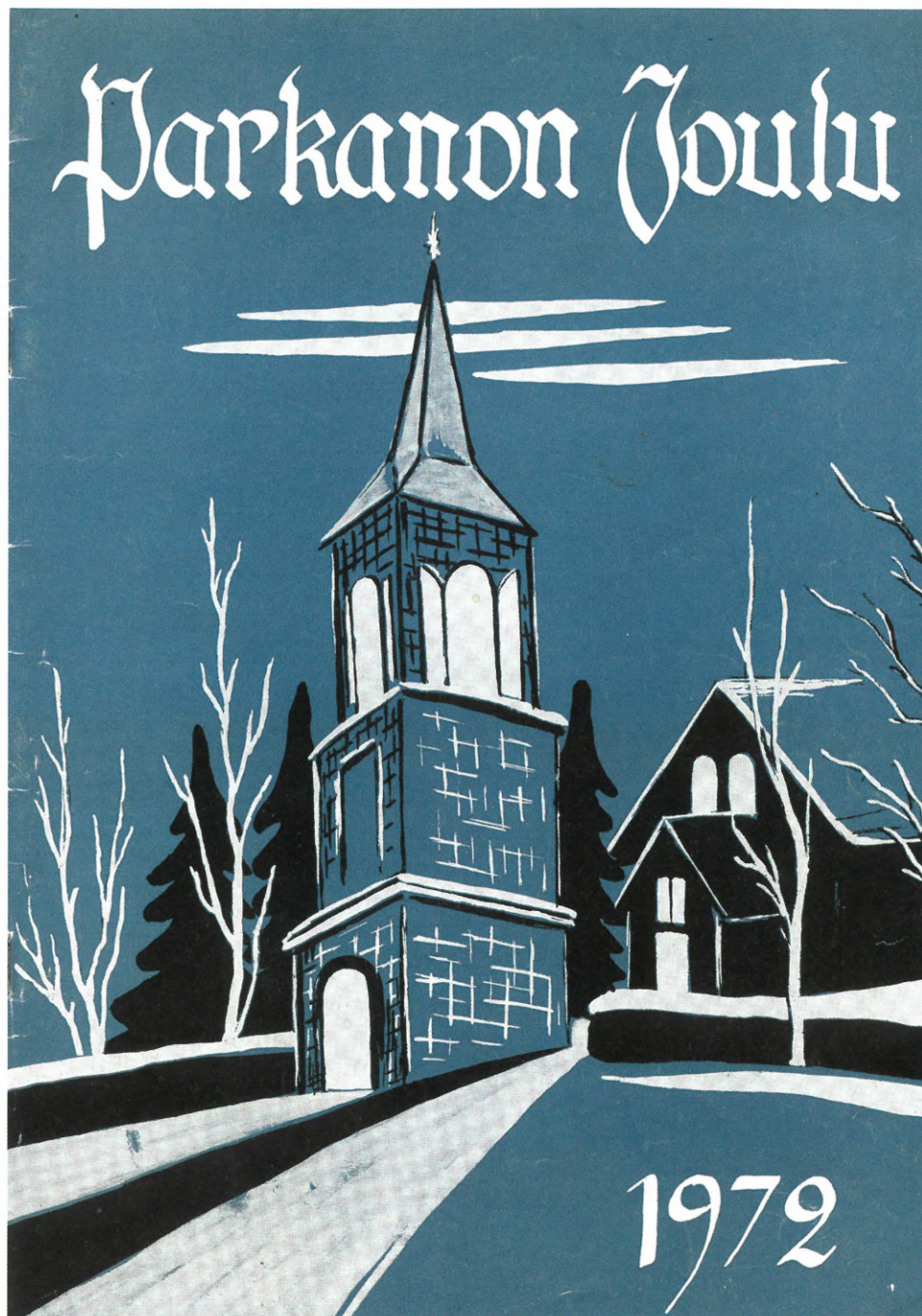
Osallistu kotiseutulehden ideointiin

Ensimmäinen Parkanon Joulu ilmestyi vuonna 1972. Ensi vuoden lehti on juhla-aviisi numero 50. Julkaisu on ilmestynyt katkeamatta vuosittain ensijulkaisunsa jälkeen.

Alun perin julkaisijana oli Parkanon Nuorisoseura. Nykyisin kotiseutulehti Parkanon ja Kihniön Joulua julkaisevat kotiseutuyhdistykset Parkano-Seura ja Kihniö-Seura.

Juhlanumeroon voi esittää toiveita aiheista. Mietipä siis, kenestä henkilöstä haluaisit lukea. Mikä aihe pitäisi nostaa esiin? Tai onko hallussasi vanhoja valokuvia, joita voisivat muutkin ihastella?

Ota yhteyttä sähköpostitse maaritlehto07@gmail.com tai pirauta Maarit Lehto p. 044 333 5933.

Parkanon Joulun kansi vuonna 1972, Toini Kosola.

**KORJAAMO
JUHANI KORPELA**
AUTOJEN KORJAUS RASKAS KALUSTO
Porinkatu 3, Parkano puh. 0500 225 609

 **KAUNEUSHOITOLA
J. J. KAUNEUSHOITOLA**

SILMÄÄS E MA
SYRJÄNEN

Parkanontie 51, 39700 Parkano
parkano.silmaaasema@silmaaasema.fi
p. 03 448 1411

Ikikukka
HAUTAUSPALVELU OJALAINEN
PAIKKAKUNNAN VANHIN

Polttopuuta Parkanosta
KLAPIPAROONI

Jyri Kujala
puh. 040-7177896
www.klapiparooni.fi

KuntosaliPestis

Eija Suvio 050 0598594
Jukka Suvio 050 3405594
Parkanontie 45, 39700 Parkano
www.kunto-eura.fi - www.pestis.fi

**TAKSIPALVELU
ERKKI KALLIO**

040 480 1589
erkki.kallio61@gmail.com

Koulutettu trimmaaja

Camilla Tuovinen
Trimmauspalvelu Katiini
Vaasantie 1541, Parkano
Puh. 040 755 0287

- turkin leikkausta ja trimmausta
- turkin selvitystä • harjausta
- kylpyä • kynsien leikkuuta
- silmien/korvien putsausta
- anaalien tyhjennystä

www.katiini.fi

TALOSUUNNITTELU
P. VIITASALO

www.talosuunnitteluviiitasalo.fi

Rauhallista Joulua &
Onnekasta Uutta vuotta 2021

Kolmostien Terveys
Pihlajalinna

Puh 03 448 1373 GSM 040 540 8582, 050 592 7595

Rakennustarvike Seppälä Oy

Parkanontie 53
39700 Parkano
P. 040 662 0257

www.silverhyena.com
www.facebook.com/silverhyena

HINAUSPALVELU
P. SYVÄNEN
PARKANO

VUODESTA 1969

03 448 2726
0400 232 270

Kuljetustoimintaa

PÄIVYSTYS 24 h

Heittolan Monitoimi Oy

Petäjä-opisto toivottaa

*Hyvää Joulua
ja
Parempaa Uutta Vuotta
2021*

Löydät kevään uudet kurssimme
Ylä-Satakunta -lehestä ti 29.12.
ja <https://opistopalvelut.fi/petaja>

**Parkanon
Listatehdas Oy**

Teollisuustie 11, 39700 Parkano
etunimi.sukunimi@parkanonlista.fi
www.parkanonlista.fi

**Aidosti parkanolainen
ruokakauppa!**

K Supermarket
PARKANO

PARKANONTIE 51

Studio Royal

045 2733300

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!
www.syvilla.fi

*Jouhuiloa
ja siunausta
vuodelle 2021*

*Parkanon
seurakunta*

HYUNDAI

- ☐ VARAOSAT
- ☐ HUOLTO

**AUTOMYYNTI
R. LAIHONEN OY**

Teollisuustie 29
39700 Parkano puh. (03) 448 1377

**Metsänomistajat
KIHNIÖ-PARKANO**

Keskuskatu 5, 39700 Parkano
www.mhy.fi/kihnioparkano

Ylä-Satakunta
Parkanon, Karvian ja Kihniön paikallislehti

**KUUSISAAREN
KAIVIN OY**
044 200 5522

OP Ylä-Pirkanmaa

Kihniön

Kukka ja Kirja Oy

www.kkjk.fi

p.0500 597 487

Tietokonemyynti ja Huolto

TOPSHOP

Parkanontie 51 PARKANO

p.0405457113

Marttila Tours Ky Taksi Parkano
Jouko 0400 464 444
Tarja 0500 231 610

HAMMASLÄÄKÄRIASEMA

TempoDent
plusterveys

0400 621 625

0400 737 344

LVI-TALO KANNOSTO

Jalasjärvi • Parkano

Hanakat
ASIAN TUNTIJALIKKE

PIHVILIHAA

Talosen tila

Parkano

0400 627 975 / Marianne

0400 335 889 / Arto

PIHVILIHAA

Suoraan tuottajalta

Pertti Runsas 0400 441288

Irene 040 8376 708

Paroonin **Q3A**

- varaosat • 4-pyöräsuunnaukset
- pakokaasumittaukset (bensa, diesel, OBD)
- määräaikaishuollot • vikakoodit

Puh. 03 448 8100

Teollisuustie 20, Parkano • ma-pe 8-17, la 9-13

EUROMASTER

RENGASPAROONI Puh. 03 448 2149

- renkaat, vanteet • asennukset
- moottoripyörien, moottorikelkkojen ja mönkijöiden varaosat

Ahertajankatu 3
39700 PARKANO
info@lamminmaki.fi
www.lamminmaki.fi

Puh. (03) 440 190
Fax (03) 440 1919
Päivystyspuh.
0500 621 241 / 050 502 0520

PARKANON APTEEKKI

Keskuskatu 7

03 448 2022

Metallialan alihankintapalvelut
Hitsausinsinööripalvelut

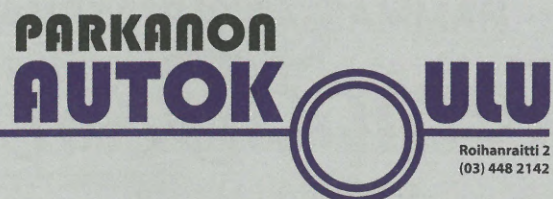
Mäkiviinikankatu 90/30, 39700 PARKANO

Heikki Saarela 0500 636 190

saarelanmetalli@ippnet.fi

Samuli Saarela 040 196 1629

samuli.saarela@ssaweld-eng.fi

Roihanraitti 2
(03) 448 2142

PRO KIHNIÖ

Joka kodin edullinen
ostospysäkki!

**EURO
HAMSTERI**

KANKAANPÄÄ • PARKANO

SORVAAMO E. AALTO

TARVIKEMYynti

- LAAKERIT
- HYDRAULIIKKA
- VOITELUAINEEET

kiilahihnat - rullaketjut - nivelakselit
voimansiirtotuotteet - akut - ruuvit

Puh. 03 448 1580

Eira's Shop

OSTO- JA MYYNTILIIKE

- LAHJATAVARAT
- TALOUSTAVARAT
- TYÖASUT

Varta paristot - työkaluseineet
talous- ja wc-paperit - koristeet

KAHVIO

PESULA

Pesemme miltei kaikkea!

Varmasti EMME PESE NAHKAA

Puh. 040 538 1339

Parkanontie 90, Parkano

NERKoon METALLI

**Laadukkaat kotimaiset
puutarhakeinut ja
-kalusteet**

valmistajalta
Kärkikulmantie 55/5
Linnankylä
Puh. 0400 137 720

www.karkipuu.fi

Minkä arvoinen asia sinulle on, että arki
sujuu päivittäisine toimintoineen?

Hymyntäyteisiä tukipalveluita ikääntyvälle

Tuomaan apua arjen sujumiseen ja
seuraa mielen piristykseksi itsellesi
tai ikääntyneelle lähimmäisesi.

TS Hymyntuo

Soita saataksesi maksuton
kartoituskäynti.

Tiina Silomäki
050 3644833

Palvelemme arkisin
Klo 8-16

Parkano ja Kihniö

www.tshymyntuo.fi

Valtuutettu muurausliike

**Piisipykäri
Juha Koivisto**
tulikivi-uunimestari

pannukorpi1@gmail.com, 0400 388 204

Rauhallista joulunaikaa &
Kiitos kulunesta vuodesta!

Kihniön apteekki

Ma - Pe 9 - 17
La 9 - 13

(03) 448 4214
www.kihnionapteekki.fi

Smile

www.smiletiimi.fi

TähtiPortti

M-Market Kihniö

Aidosti kihniöläinen

Aukioloajat

Ark. 7.30-22

La 8-22

Su 10-22

Kihniöntie 51, Kihniö
puh. 050 56406404

Tarjouksemme näet osoitteesta
<http://www.m-ketju.fi/tarjoukset/>

Hyvää Joulunaikaa

Aurinkopalvelut Margit Hellgrén Oy

**Parkanon kukka ja
hautaustoimisto**

Parkanontie 60 Parkano

040 7519 280 / 03 448 3085

Päivystys 24 h/vrk/040 7519 280

parkanonkukka.com

parkanonkukka.ekukka.fi

parkanonkukka@gmail.com

Ma-To 9-17 / Pe 9-18 / La 9-15 / Su 10-14

- energiahoidot
- luontaishoidot
- rentoutus
- myös ryhmät
- hoidot eläimille

050-5742630 www.kuurumpu.fi

JOULURAUHAA

JÄ

SIUNATTUA UUTTA VUOTTA 2021

KIHNIÖN HELLUNTAISEURAKUNTA

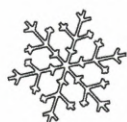

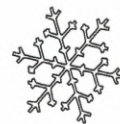
HIUSHOITOLA PARTURI-KAMPAAMO IRMA JÄRVENSIVU

Myllyjoentie 19, Kihniö,
p.044 048 4409

- ❖ Myös hajusteettomat ja terapeuttiset hiustenhoitotuotteet
- ❖ Lahjakortit ja kotikäynnit

Hyvää Joulua ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2021

PERÄLÄN KAIVIN OY

0400739890

veli-pekka.perala@ippnet.fi

Tervetuloa Jouluisille ostoksille

KMarket

MAURINTORI

Kihniöntie 12 39820 Kihniö puh. 03 4484232

sari.likolammi@k-market.com

KIHNIÖN SEURAKUNTA

Rauhallista Vapahtajan syntymäjuhlaa ja
siunattua vuotta 2021

Kujalan Tila Kihniö

Traktori- ja kaivurityöt

Lemmikkieläinhoitola

Jätevesijärjestelmien
asennus

Löytöeläimet
Ikaalinen-Parkano-Kihniö

Haketus

Ratsastustunnit

Esko 040-5444720

Minna 040-5265328

www.kujalantila.com

Yhdessä yli
vaikeidenkin aikojen

Tuki pankkiasioiden hoitoon on käden ulottuvilla välimatkasta huolimatta. Arjen raha-asiat hoituvat kotona itsenäisesti tai tuellamme. Ohjeita maksamiseen ja muuhun etäasiointiin löydät osoitteesta www.op.fi/tuki

Tehtävämme on jo yli sadan vuoden ajan ollut omistaja-asiakkaidemme ja toimintaympäristömme hyvinvoinnin edistäminen.

Palvelut tarjoaa osuuspankki.

OP Satapirkka

FIN-, EUR- JA KERTAKÄYTTÖLAVAT SEKÄ
LAVAKAULUKSET

PARLAVA OY

Kankarintie 35-19

39750 Kuivasjärvi

Puh. 0400 383860

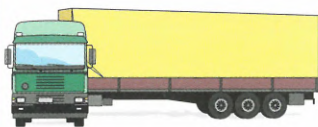
www.parlava.fi

**Parkanon
PUUPISTE**

**Kotimainen
palveleva
katsastusasema
Parkanossa**

Paketti- ja henkilöautot sekä kevyet
perävaunut
ilman ajanvarausta.
Raskaskalusto ajanvarauksella.

Asema avoinna Ma 9.00–17.00

Ti–Pe 8.00–16.00

Tervetuloa!

Kahvitarjoilu

Parkanon Lähikatsastus Oy
Teollisuustie 31
39700 Parkano
puh. 03 448 0700, 040 582 7543

*Hyvää joulua ja
onnellista uutta
vuotta 2021!*

 IKITAITO OY

Kankarin Kaluste Oy · Kankarintie 641

39820 Kihniö

Puh. 03 440 170 · Fax. 03 440 1720

kankari@kankari.fi · www.kankari.fi

LINNANKYLÄN KONEASEMA OY

Kaivinkoneurakointia

Metsäkoneurakointia

040 4128527

050 3260325

LCT Laurinaho
Custom Trailers

*Kiitos asiakkaillemme kuluneesta vuodesta!
Hyvää joulua ja onnellista
uutta vuotta 2021!*

LEPPÄKOSKEN SÄHKÖ
KONSERNI

www.leppakoski.fi
puh. 03 4503 400

Toivottaa Rauhaista Joulunaikaa

www.fennosteel.com

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNEA VUODELLE 2021

 NERKÖÖN
HÖYLÄÄMÖ

Parkano-Seuran lahjavihjeet

Parkanon ja Kihniön Kotiseutulehti
Joulu 2020

Kirjat:

Parkanolaisia arjen ahertajia

Parkanon Parooni

Semmosta se oli ennen -

Parkanolaisia elämäntarinoita

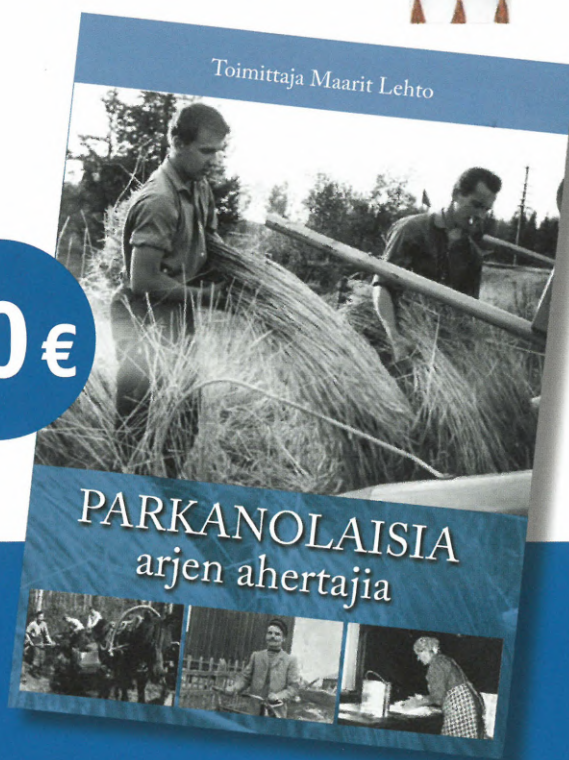
Muut tuotteet:

Parkanon seurakunnan

kirkonkellojen sanomaa-CD

Sanontakilpailun voittoteksti T-paitoja

30 €

Tuotteita saatavilla

Parkanon kirjasto

Parkanopirtti

Käsityömarkkinat

Raamikko

parkanoseura.fi

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2021
toivottavat myös seuraavat lehtemme tukijat*

Mattopesula SIMONEN Ay

Järvisuomentie 80/2
39810 LINNANKYLÄ
03-4424 170 ja 040 533 7141

SIROLA CENTER Ky

Kihniöntie 20, 39820 KIHNIÖ
03-448 4493
www.facebook.com/sirolacenter/

Tmi T.J. PUSA

Saarijärventie 11
39820 Kihniö
040 546 2490

KauneusPulssi

Parkanontie 41
39700 Parkano
040 5840 856

Hiusstudio Qtar

Jenni Laine ja Susanna Jämiä
Kiviholmantie 4 as 7
39280 KIHNIÖ
045 260 5818

TAKSI Tiina Jokioja

Mirka 044 978 1636
myös INVA-kuljetukset

TAKSI Erkki Virnala

0400 331950

TAKSI Kivineva-yhtiöt oy

Antti-Jussi 044 0238 900
Arja 044 0238 902
myös INVA-kuljetukset

Tili- ja laskentapalvelu H Peltomäki Ky

KLT Heli Peltomäki
Kihniö, Evijärvi
040 561 7323
heli.peltomaki@co.inet.fi

Kihniön 4H- yhdistys

040 507 2064
kihnio@4h.fi
www.kihnio.4h.fi

Toimisto- ja siivoustyö TOSI Ky

Mansukoskentie 30
39700 Parkano
040 7197 077
kivirantapaivi@gmail.com

*Hyvää joulua ja
onnellista uutta vuotta!*

*Lämpimin jouluterveisin,
Parkanon kaupunki*

*Kuva: Hanna Tuori
Metsästä Vänikangasta*

**Kihniön kunta
toivottaa**

**Rauhallista Joulunaikaa
sekä Menestystä
Vuodelle 2021**

Hinta 10 €